

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

NEJC PRAZNIK
ZDRAVNIK IN FRIZER
LJUBLJANSKIH
DREVES

Ljubljana

**DARUJEMO, SKAČEMO, DRSAMO, TELOVADIMO, TRENIRAMO, HODIMO, KOFETKAMO,
BEREMO, POPRAVLJAMO, RAZMIŠLJAMO, VESELIMO SE PUSTA, PREPOZNAVAMO DOSEŽKE,
PODPIRAMO KULTURO IN PRENAVLJAMO CESTE, TRGE, ŠOLE ...**

06 Ure letenja za mlade zmaje

Na smučarskih skakalnicah v Mostecu skupaj trenirajo neustrašni fantje in dekleta.

07 Z drsalkami po Pogačarjevem trgu

Povabite simpatijo na drsanje in jo primite za roko za boljše ravnotežje.

08 Okolju prijazno nakupovanje

V trgovini Rifuzl živil, kozmetike in tekstila ne prodajajo v plastični embalaži.

09 Zimski večeri ob ognjišču

Natakните hrenovke in penaste bombone na palice in jih pogrejte ob ognju na Vrtu Lili Novy.

10 Šestnajstica, vodi me

Po prenovljeni Cesti dveh cesarjev teče nova avtobusna linija.

12 Sveža podoba mestnih trgov

Trg mladinskih delovnih brigad in Jurčičev trg prenovljena čakata na pomlad in druženja pod sončnimi žarki.

13 Dobrodošli v prenovljenih šolah

Učenci OŠ Trnovo in OŠ Zalog so se razveselili prenovljenih šolskih prostorov in ponovnega snidenja z vrstniki.

14 Ljubljančan

Nejc Praznik pozna vseh 40.000 dreves na zemljiščih MOL. Mlada drevesa spodbuja pri rasti, starejšim pa pomaga ohranjati vitalnost.

18 Sodobna vizija vélikega arhitekta

Letos mineva 150 let od rojstva Jožeta Plečnika, ki je s svojimi deli Ljubljano spremenil v arhitekturno umetnino.

22 Ljubljana, glej!

V Gledališču Glej so se kalili vrhunski umetniki in umetnice, s svojim ustvarjalnim nabojem pa kroji tudi umetniški utrip mesta. Podprimo ga.

24 Rožančevi nagrajenci 2021

Nagrade za zasluge na področju športa so dobili Marta Bon, Maruša Mišmaš Zrimšek, Stevan Paspalj in Primož Kališnik.

26 Podoživljamo pust

Postavili smo se v vrsto za pustne krofe in rajali v pisanih maskah.

28 Kapljice krvi za sočloveka

Obiskali smo Zavod za transfuzijsko medicino in pospremili kri na poti od krvodajalca do prejemnika.

31 Skodelica vrhunske kave

Alexander Niño Ruiz je prišel iz Kolumbije in nam skuhal izvrstno skodelico kave.

32 1000 gibov za dobro jutro

Člani Društva Šola zdravja zgodaj zjutraj na svežem zraku skrbijo za svojo vitalnost in dobro počutje.

34 Z metlami do cilja

V Dvorani Zalog vse več zanesenjakov trenira nenavadno škotsko igro na ledu.

36 Po razglednem balkonu Ljubljane

Če iščete dobre ideje za čudovit nedeljski izlet, se podajte z nami na Merjaščevo pot po 33 vrhovih na vzhodnem delu mesta.

38 Pri nitki in šivanki

Šivilstvo je poklic, ki ga izpodriva hitra in poceni moda. Obiskali smo šivilje in krojača, ki še vztrajajo.

40 Večni šarm gramofonskih plošč

V našem mestu imamo presenetljivo veliko prodajaln, kjer zbiratelji gramofonskih plošč lahko oplemenitijo svoje prihranke.

43 Igramo se

Zimske počitnice lahko otroci preživljajo med drugim na Ljubljanskem gradu, v Mali ulici, Zavetišču za živali na Gmajnicah, kot pomočniki oskrbnikov v ZOO Ljubljana ...

46 Delo Mestnega sveta

Poročilo z 29. seje Mestnega sveta MOL

47 VigeVageKnjige

V majhni knjigarni in založbi nastajajo velike zgodbe v stripih in risoromanih.

Ljubljana

februar 2022

Izdajatelj

Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj

župan Zoran Janković

Uredniški odbor

Marjan Sedmak (predsednik), Urška Honzak, Ida Medved, mag. Verica Šenica Pavletič, Lada Zei

Odgovorni urednik

mag. Nenad Senić

Urednica

Nina Kožar

Oblikovna zasnova

Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje

Maja Petrovič

Slika na naslovnici

Jani Ugrin

Tisk

Salomon, d. o. o.

Naklada

126.000 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na: revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilo Ljubljana

Mestni trg 1

1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

SAŠO RINK

predsednik Sveta za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL

Ljubljana. Dostopna vsem.

Na dostopnost mesta je mogoče zreti z več zornih kotov. Zaposlitev, stanovanje, kultura, zdravje, šport so le nekatere v množici vsebin, ki so za posameznika bolj ali manj pomemben del življenja in brez katerih mesto ne bi bilo mesto. Njihova dostopnost v vseh pogledih se odraža v kakovosti življenja, ki jo mesto lahko ponuja meščankam in meščanom, sama fizična dostopnost osebam s kakršnimi koli oviranostmi, tudi starejšim, pa pomeni prvi in nujni pogoj za zadovoljevanje teh potreb.

MOL na področju dostopnosti že vrsto let vlaga napore za zagotavljanje enakih možnosti vsem svojim meščankam in meščanom, v zadnjem času predvsem z uresničevanjem akcijskih načrtov Starosti prijazna Ljubljana in Ljubljana – občina po meri invalidov. Oba je z letošnjim letom nadomestil enotni akcijski načrt Ljubljana. Dostopna vsem. Poleg 43 rednih ukrepov, ki se izvajajo že dalj časa, je v novi akcijski načrt vključenih še 22 dodatnih ukrepov, vsi skupaj pa s konkretnimi nosilci nalog, roki izvedbe in kazalniki uspešnosti tvorijo odlično podlago in vzvod za izboljšanje stanja na področju dostopnosti prestolnice.

Ljubljana je tako postala eno izmed najbolj dostopnih mest v Evropski uniji, pri čemer se v oceni, žal, omejujem zgolj

na področje javnega prostora in prostorov v javni rabi, ki so v lasti mesta. Znižanje robnikov, umeščanje dviznih naprav in indukcijskih zank, klančine, talni taktilni vodilni sistemi za slepe in slabovidne, brezplačne vožnje s kavalirjem v centru mesta, sanitarije, prilagojene gibalno oviranim, in podobno so ukrepi, ki so v Ljubljani postali stalnica. V marsikaterem mestu pri nas ni tako. Največji manko je zaznati pri dostopnosti trgovin, gostinskih lokalov in javnih ustanov, torej prostorov v javni rabi, ki so ali v zasebni ali pa državni lasti.

Nezavedanje o potrebah sočloveka sicer ni tako redko, razlogi za to, da dostopnost storitev in grajenega okolja ni omogočena, pa največkrat tičijo v varstvu kulturne dediščine na eni strani in pomanjkanju sredstev na drugi. Pa vendar je bila kljub spomeniškem varstvu Mestne hiše njena dostopnost z veliko truda ustrezno urejena, s tem pa na konkretnem primeru prikazano, da so argumenti, ki jih tudi državne ustanove ponujajo za svojo neaktivnost, največkrat le prikladen izgovor.

V času, ko smo si ljudje vse bolj vsaksebi in družba postaja vse bolj atomizirana, se skrb za sočloveka in dobrobit družbe, tudi v obliki urejanja dostopnosti za šibkejše, kaže kot eno izmed boljših zdravil, s katerim vsak izmed nas lahko pripomore k boljšemu jutri vseh. Namreč mesto, dostopno starejšim in osebam z oviranostmi, je mesto, dostopno vsem.

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Pri razpolaganju z nepremičnim premoženjem in njegovem upravljanju je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, in v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. MOL vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, in sicer prek spletne aplikacije Nepremičnine MOL (ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/nepremicnine-mol), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAMO

STANEŽIČE

Izključna cena: 130.944 €

Zemljišči s parc. št. 1225/3 in parc. št. 1265/2 v skupni izmeri 744 m²

KAŠELJ

Izključna cena: 398.800 €

Zemljišče s parc. št. 106/15 v izmeri 1994 m²

KAŠELJ

Izključna cena: 139.000 €

Zemljišče s parc. št. 695 v izmeri 556 m²

TRNOVSKO PREDMESTJE

Izključna cena: 4.159.350 €

Zemljišča s parc. št. 864/32 v izmeri 2.091 m², parc. št. 864/38 v izmeri 4.125 m² in parc. št. 885/1 v izmeri 3.027 m²

DOBRUNJE

Izključna cena: 578.550 €

Zemljišči s parc. št. 426/4 v izmeri 1.394 m² in parc. št. 600/8 v izmeri 1.912 m²

PRODAJA POSLOVNEGA PROSTORA

LJUBLJANA MESTO, Mestni trg 18

Izključna cena: 442.400 €

Poslovni prostor, 126,40 m², 1. nad., prosto oseb in stvari.

Izključna vrednost oziroma končna cena ne vključuje dvoodstotnega davka na promet nepremičnin, ki ga plača kupec.

ODDAJA POSLOVNEGA PROSTORA

Vošnjakova ulica 4

Mesečna najemnina: 4.542 €

Poslovni prostor v skupni izmeri 302,80 m², ki v naravi predstavlja pritlični lokal 266,7 m² in kletni skladiščni prostor 36,1 m². Oddaja se za trgovino z neživilo ali pisarniško/storitveno dejavnost.

Po parkirne dovolilnice odslej na Kopitarjevo

Parkirne dovolilnice MOL za stanovalce se odslej izdajajo v Glavni pisarni Javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice na Kopitarjevi ulici 2.

Izdaja dovolilnic bo potekala v času uradnih ur Glavne pisarne LPT (prvo nadstropje, soba 17):

- ponedeljek, torek in četrtek med 8.30 in 16. uro
- sreda med 8.30 in 17. uro
- petek med 8.30 in 13. uro

Plačilo je možno s plačilnimi karticami (BA Maestro, Karanta, Visa in Mastercard).

ŽELITE OPRAVLJATI DELO, KJER JE POMOČ LJUDEM NA PRVEM MESTU?

**PRIDRUŽITE SE NAM. POSTANITE
SOCIALNI OSKRBOVALEC (m/ž) V
ZAVODU ZA OSKRBO NA DOMU.**

Kaj ponujamo

Delovno mesto za določen ali nedoločen čas
Uvajanje v delo in poskusno dobo
Urejeno delovno okolje
Redno plačilo in varno zaposlitev
Skrb za dobro počutje zaposlenih
Usposabljanja in izobraževanja

Kaj pričakujemo

Občutek za delo s starejšimi
Pripravljenost za učenje
Odgovornost in zanesljivost
Samostojno izvajanje socialne oskrbe (pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, pomoč v gospodinjstvu, pomoč pri vzdrževanju in ohranjanju socialnih stikov)

Pišite nam na e-naslov info@zod-lj.si ali pokličite na 01/239 65 32.

VPIS V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 2022/23

Obveščamo vas, da bo vpis učencev v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 2022/23 na vseh javnih osnovnih šolah v Ljubljani potekal

vsak delovni dan od 14. 2. do 18. 2. 2022, in sicer od 8. do 12. ure ter od 16. do 19. ure.

Starši morate v 1. razred osnovne šole vpisati otroke, ki bodo v koledarskem letu, v katerem bodo začeli obiskovati šolo, dopolnili starost šest let. Osnovne šole za šolsko leto 2022/23 vpisujejo otroke, rojene v letu 2016.

Otroku se lahko začetek šolanja odloži za eno leto na predlog staršev, zdravstvene službe ali na podlagi odločbe o usmeritvi Zavoda RS za šolstvo, če se ugotovi, da otrok ni pripravljen za vstop v šolo. Za postopek ugotavljanja pripravljenosti in odložitve šolanja je pristojna šolska svetovalna služba.

Starši lahko dodatna pojasnila o vpisu otrok dobite na vseh ljubljanskih osnovnih šolah in na Oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL, Resljeva 18 ter na e-naslovu izobrazevanje@ljubljana.si. Dodatne informacije so dostopne tudi na spletni strani MOL – zavihek Moja Ljubljana – Otroci v Ljubljani – Osnovne šole v Ljubljani.

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljana!

Vljudno vas vabimo, da darujete kri za zdravje in življenje soljudi. Pokličite 051/389 270, 051/671 147 ali 030/716 796 in se naročite na odvzem. Krvodajalske akcije bodo potekale 18. in 25. februarja ter vse petke v marcu na Zavodu RS za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici 6. Več informacij na ztl.si.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

VPIS V KRAJŠI PROGRAM VRTCA

V Vrtcu Andersen na območju Šiške razpisujemo možnost obiskovanja KRAJŠEGA PROGRAMA za celotno Ljubljano.

Program je namenjen **otrokom med 5. in 6. letom starosti**, ki bodo s 1. septembrom 2022 vstopili v prvi razred osnovne šole in **še ne obiskujejo vrtca**.

Program bo potekal v prostorih našega vrtca v popoldanskem času, dvakrat na teden. Za vse starše je povsem **brezplačen**, financiran s strani Ministrstva za šolstvo.

Za več informacij ali oddajo vloge za vpis otroka se obrnite na svetovalno delavko vrtca Nadjo Beguš - nadja.begus@vrtcandersen.si ali pokličite na 01/583 82 18.

Vrtec Andersen
... priložnost za vse.

Že peta priložnost za bodoče podjetnike s poslovnimi idejami

Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) je objavila že peti razpis za vključitev v projekt Podjetno nad izzive v Ljubljanski urbani regiji (PONI LUR). Namenjen je vsem, ki imajo inovativne in napredne ideje ter si želijo stopiti na samostojno podjetniško pot, manjka pa jim nekaterih ključnih znanj. Program je oblikovan tako, da udeleženci v štirih mesecih osvojijo znanja in veščine, ki so nujni za uspešen in učinkovit razvoj ideje ter zagon podjetja. Ta čas so zaposleni na agenciji in imajo na voljo popolno podporno podjetniško okolje.

Razpis je objavljen na spletni strani rralur.si. Prijave sprejemajo do 14. 2. 2022, udeleženci pa bodo v projekt vključeni predvidoma s 1. 4. 2022.

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom in razpisno dokumentacijo je možno dobiti vsak delovni dan do vključno 11. 2. 2022 med 10. in 12. uro na telefonski številki 01/306 19 35 oziroma na e-naslovu poni@rralur.si.

Ure letenja za mlade zmaje

NINA KOŽAR

Po naletu ene od petih smučarskih skakalnic v Mostecu se spusti majhna postava s čelado, ki z odskočišča pogumno poleti v mrzel zimski zrak, nekaj sekund kasneje pa elegantno pristane na tleh. Takoj za njo se spusti še ena in za njo še ena, druge pa medtem že plezajo nazaj na vrh skakalnice. Izpod nekaterih čelad štrlijo kitke, saj smučarski skoki že dolgo niso več le šport za fante. V Smučarskem skakalnem klubu Ilirija, ki ima tu svojo bazo, so se kalili naši največji asi tega športa, kot so Primož Ulaga, Miran Tepeš in Jernej Damjan. Zdaj pa se tu skokov in letenja učijo nove generacije pogumnih zmajčic in zmajčkov, ki že osvajajo svoje prve medalje.

Z drsalkami po Pogačarjevem trgu

JULIJA MILIČ

Med stolnico svetega Nikolaja in Plečnikovimi arkadami se v toplejši polovici leta gnetejo stojnice z domačimi dobrotami in zvezde slovenske kulinarike, letošnjo zimo pa je Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice tu postavilo drsališče. Prijeten vrvež in razigran smeh privabljata veliko radovednih drsalcev in gledalcev. Drsališča so najbolj veseli otroci, ki pogumno lovijo ravnotežje, malce starejša mladina pa ledeno ploskev izkorišča za prve zaljubljene stiske rok. Drsanje je brezplačno, za izposajo drsalk ali pripomočkov pa boste odšteli po tri evre. Drsališče bo odprto vsak dan do pomladi med 11. in 21. uro, ob ponedeljkih in torkih pa od 13. ure.

Okolju prijazno nakupovanje

NINA KOŽAR

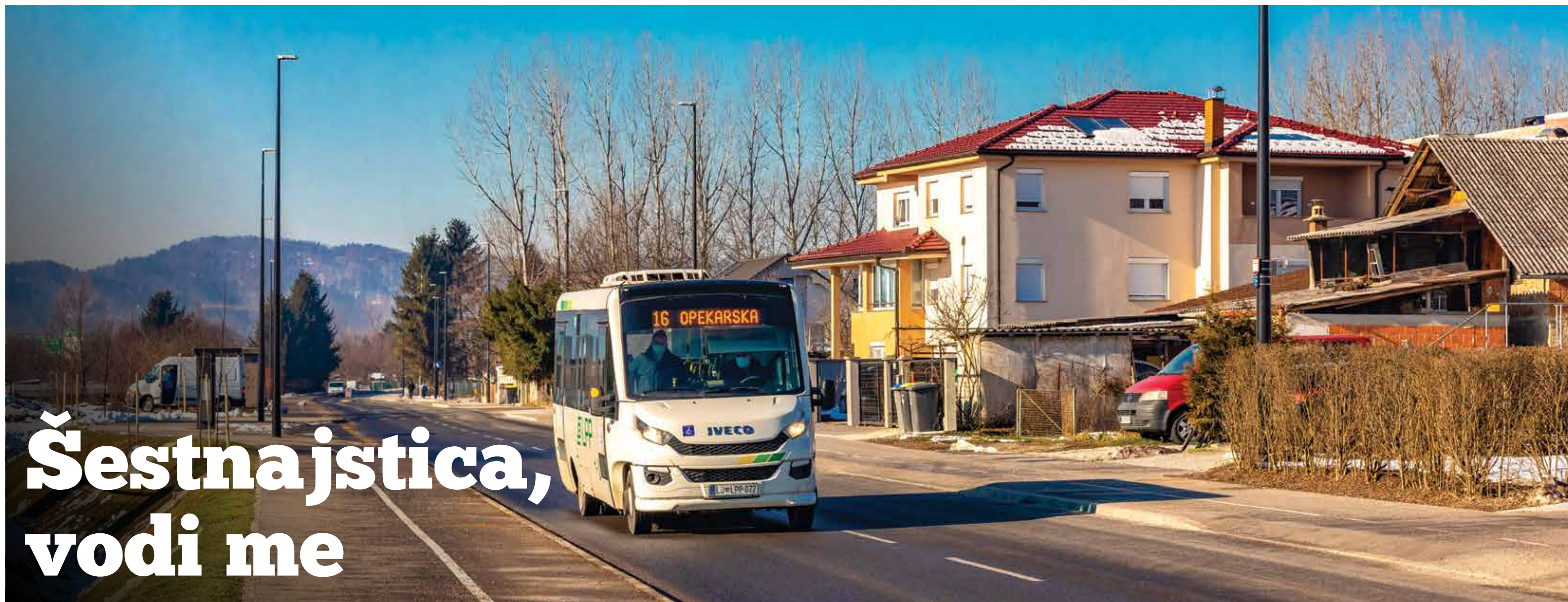
Pred nekaj leti sta Manca Behrič in Primož Cigler dopustovala v Grčiji, kjer so bile plaže polne plastičnih odpadkov. Porodila se jima je zamisel o trgovini, kjer nič ne bi bilo pakirano v plastično embalažo, in tako je Ljubljana dobila Rifuzl. V prodajalni na Celovski cesti 111 ekološka živila, čistila, kozmetiko in druge izdelke naročajo predvsem pri lokalnih dobaviteljih, ki vse to dostavijo v povratni embalaži. Kupci prinesejo svoje posodice in vanje iz dozirnikov pretresejo, kar potrebujejo, pri tem pa jim pomagajo prijazne prodajalke. S takšnim nakupovanjem lahko pošteno zmanjšamo količino odpadkov ter podpremo okoliške kmetovalce in obrtnike.

Zimski večeri ob ognjišču

NINA KOŽAR

Letošnja zima je mrzla, kot mora biti, dala pa nam je tudi nekaj snežink, zato je prav, da v njej uživamo, dokler še lahko. V kavarni Vrt Lili Novy na stičišču Prešernove in Cankarjeve ulice vsak dan med 10. in 21. uro z lučkami, svečami, odejami, slaščicami in toplimi napitki pričarajo pravo zimsko idilo. Središče dogajanja je ognjišče, ob katerem se lahko dobro ogrejete po sprehodu po mestu. Posebej zabavno doživetje je peka slastnih hrenovk in penastih bombonov na dolgih palicah, nad čimer so najbolj navdušeni otroci. Nič hudega, če kakšen košček hrenovke pade v ogenj. Naj bo daritev za še kakšno zimo s snežaki in sankanjem.

Šestnajstica, vodi me

ANA PISAR ČIVČIĆ

Jutro. Novo, sveže, končno sončno. Toliko lažje je slišati budilko, ko lice poboža sonce. Toliko bolj slastna je kava, ki jo pospremi nasme, energija za nov dan. Zajtrk, oblačenje, hiter pregled obvestil na telefonu in že zaklepam vhodna vrata. Podam se na sivo pot, ampak tokrat drugače. Tokrat z avtobusom, po prenovljeni cesti! Še razlog več, da bo dan zares dober.

Vstopim na postajališču Opekarska. Šestnajstica se sveti nad vetrobranskim steklom avtobusa. Ko zapeljemo po novi liniji, se počutim slavnostno. Vesela sem, da bo odslej vsakodnevna pot v službo hitrejša. Desno po Opekarski ulici, nadalje po Poti na Rakovo jelšo, nato prečkanje Barjanske ceste in že smo na prenovljeni Cesti dveh cesarjev. Spominjam

se oktobra 2021, ko sem srečevala pridne delavce. V jutranji megli so začeli nov delovni dan, zabrnili so stroji, delovna vnema je pospešila srčni utrip in razmišljala sem: le kaj vse bo prinesla prenova. Dela so na odseku od Barjanske ceste do Ceste v Mestni log zajemala gradnjo kanalizacije za odpadne vode, gradnjo plinovoda na enem delu, delno obnovo vodovoda, prenovno javne razsvetljave, gradnjo električne kableske kanalizacije, prenovno vozišča ... koliko dela, pomislim! Še posebej nujna pridobitev so površine za pešce in kolesarje, ki jih prej ni bilo. Tako mesto postaja še bolj prijazno do meščank in meščanov ter jih spodbuja k aktivnemu življenjskemu slogu. Ko bo topleje, sedem ponovno na kolo, si obljudim.

Zapeljemo v krožišče. Povsem novo. Nadomestilo je prejšnje križišče Ceste dveh cesarjev in Ceste v Mestni log. Boljša pretočnost na tem odseku je dobrodošla, še bolj pa ukrepi za umirjanje prometa – hitrostne ovire (grbine), lokalni otoki za zoženje vozišča in naprave za merjenje hitrosti. Ker vse preveč hitimo. Bežijo tudi hiše, drevesa, avtomobili ... ko se z avtobusom peljemo po novi liniji 16. Ste vedeli, da je dolga kar 5,7 kilometra (na relaciji Opekarska–Črni log), čas vožnje pa znaša med 10 in 15 minut v eno smer? Avtobus je po novi liniji prvič zapeljal v začetku decembra lani in vozi vsak delovni dan od petih zjutraj pa vse do 22.40. Na novo linijo lahko prestopamo z linij 1, 9, 19B in 19I ter obratno. Izpostavljeno skozi številke pa naj

bo tudi število novozasajenih dreves – kar 68 jih bo pripomoglo k ozelenitvi Ljubljane, čistejšemu zraku, privlačnejšemu mestu. A niso le številke tiste, ki štejejo. Gradnja in obnova javne

infrastrukture pripomoreta k razvoju območja in višji kakovosti življenja. K zadovoljstvu. K majhnim spremembam, ki Ljubljančanom pomenijo veliko.

Pot šestnajstice

Začetno oziroma končno postajališče linije je Črni log – od tam avtobus pelje mimo dveh novih postajališč, Log in Cesta v Gorice, nato zavije desno v smeri Mestnega loga ter nadaljuje s postajališča Mestni log po Cesti v Mestni log. Nadalje zapelje desno na obnovljeno Cesto dveh cesarjev, levo na Barjansko cesto, desno na Kopačevo do postajališča Opekarska in nato spet desno po Opekarski ulici, nadaljuje po Poti na Rakovo jelšo, prečka Barjansko cesto in se po Cesti dveh cesarjev vrne nazaj do postajališča Mestni log. Pot nadaljuje po Cesti v Gorice, mimo dveh novih postajališč, Log in Cesta v Gorice, nazaj do končnega oziroma začetnega postajališča Črni log.

Sveža podoba mestnih trgov

V mesto prihaja pomlad, ki bo na ulice spet privabila življenje. S prenovo Trga mladinskih delovnih brigad in Jurčičevega trga je MOL ustvarila prijetnejše okolje za preživljanje prostega časa in razvoj trgovsko-poslovne dejavnosti ter nova zelena območja. Obnovljena je infrastruktura, promet pa je urejen tako, da je bolj naklonjen pešcem, kolesarjem in e-mobilnosti.

BERNARDA RUSJAN

① Trg mladinskih delovnih brigad, ki ga Prešernova cesta deli na severni in južni del, je opremljen z dolgimi kamnitimi klopi in okroglimi zelenicami, zasajenih je 18 novih dreves, prenovljena je javna razsvetljava, namestili so tudi novo urbano opremo. Površine med posameznimi deli trga so izravnane za lažje premikanje oseb z gibalnimi oviranostmi. Avtomobili nanj nimajo več vstopa, so pa dobrodošli pešci in kolesarji. Urejena so križišča Aškerčeve in Prešernove ceste, Prešernove in Rimske ceste ter Aškerčeve, Tržaške in Bleiweisove ceste.

② Na Trgu mladinskih delovnih brigad si lahko izposodite kolo iz sistema BicikeLJ, ob tem postajališču in pod nadstrešnico občinske stavbe pa sta zdaj urejeni tudi parkirišči za kolesa. Na Prešernovi ulici so nove polnilnice za električna vozila, pri lekarni na Rinski ulici pa bodo zdaj mesta za izposajo električnih vozil iz sistema souporabe in parkirna mesta za taksije.

③ S prenovo območja med Novim in Dvornim trgom je osveženo podobo dobil tudi Jurčičev trg. Obnovljen je tlak z motivom romba, ki ga je leta 1929 zasnoval Plečnik, urejeno je odvodnjavanje in nivojsko usklajen del pred stavbami na trgu.

④ Na Hribarjevem nabrežju so nove klopi in litoželezne rešetke ter boljša javna razsvetljava. Očistili so teraso in nanjo postavili dva betonska sedeža, betonsko ograjo pa nadomestili z ograjo iz jekla z lesenim naslonom. Štiri obstoječe platane so dobile štiri nove sosede, trem vrbam na vogalu Čevljarskega mostu pa se je po ideji arhitekta Jožeta Plečnika končno pridružila še četrta.

Dobrodošli v prenovljenih šolah

NINA KOŽAR

Te dni so vrtčevske malčke in njihove starše razveselila (koga pa tudi malce prestrašila) vabila k vpisu v prvi razred osnovne šole. Da bi imeli novi, pa tudi že izkušeni šolarji kar se da dobre pogoje za učenje, zdrav razvoj in druženje s sovrstniki, MOL redno prenavlja in ureja šolske stavbe, opremo in zunanje površine.

Na vrsto za prenovo sta prišli tudi OŠ Zalog in OŠ Trnovo. V Trnovem je bila izvedena celovita obnova objekta s statično, protipožarno in energetske sanacijo. Prav tako v Zalogu, kjer so se razveselili tudi prenovljene kuhinje, večje telovadnice in preurejene knjižnice.

Med gradbenimi deli je pouk omenjenih šol potekal na različnih lokacijah po mestu, kamor so nekatere učence celo vozili z avtobusi. Predmetna stopnja iz OŠ Zalog je imela pouk v BTC-ju, mlajši Trnovčani pa so imeli jutranje varstvo organizirano kar v gasilskem domu. Kljub zahtevnim logističnim podvigom je vse potekalo nemoteno, za kar se ravnatelj obeh šol zahvaljujeta vsem, ki so jima pomagali pri organizaciji. Novih prostorov in starih prijateljev pa so se razveselili predvsem šolarji, ki so ponovno skupaj.

»POUK NA DRUGI LOKACIJI JE BIL DOBRA IZKUŠNJA. MED VOŽNJO SEM IMEL VEČ ČASA ZA DRUŽENJE S PRIJATELJI. V KAMPUSU LJUBLJANA JE BILO VSE UREJENO, DOSTOP DO IGRIŠČA NAM JE BIL ZMERAJ NA VOLJO. VELIKO PROSTEGA ČASA SMO PREŽIVELI ZUNAJ. OB VRNITVI V ŠOLO SEM MALO ŽALOSTEN, KER NI VEČ VOŽENJ Z AVTOBUSOM. PRENOVLJENA ŠOLA JE ZELO LEPA. JE ZELO SVETLA IN BELA, MALO POGREŠAMO BARVE. ZELO SMO ZADOVOLJNI, DA JE PRENOVA POTEKALA TAKO HITRO.«
LUCIAN POŽLEP, 5. A, OŠ TRNOVO

»V ČASU PRENOVE NAŠE OSNOVNE ŠOLE SMO IMELI NADOMESTNO ŠOLO V BTC-JU. PREVOZ DO TJA JE BIL MAJHNA TEŽAVA, SAJ SMO MORALI VSTATI PRECEJ ZGODAJ. KLJUB TEMU SUPER, SAJ SMO KOT RAZRED SKUPAJ PREŽIVELI VEČ ČASA. KO SMO SE VRNILI V NAŠO LEPO PRENOVLJENO ŠOLO, SMO BILI KAR PRESENEČENI. ČUDOVITA JE, IZ NJE VEJETA TRUD IN VZTRAJNO DELO. CENIM TO, DA BOM LAHKO ŠE POLOVICO ZADNJEGA RAZREDA PREŽIVELA TUKAJ, KJER SO UČILNICE PROSTORNEJŠE, TABLE PA VEČJE. LE ŠE DELUJOČ ŠOLSKI ZVONEC IN URE MORAMO DOBITI, PA BO ŠOLA POPOLNA.«
NIKA BAN, 9. A, OŠ ZALOG

LJUBLJANČAN

Nejc Praznik, glavni ljubljanski arborist, med drevesi preživi tri četrtine svojega delovnega časa. Pozna vseh 40.000 dreves na zemljiščih MOL. Redno jih obiskuje, diagnosticira težave in spremlja njihov razvoj. Najraje opazuje rast mladih dreves, zato ga najbolj boli, ko se poškodujejo v najranljivejši fazi. Po drugi strani pa je neomajen zagovornik ohranjanja starih, mogočnih dreves. Nikakor si ne želi, da bi jih lahko občudovali le v botaničnih vrtovih. Kakšna je torej sedanost in prihodnost ljubljanske drevnine?

ANJA LESKOVAR

Se s tem, ko je mesto zeleno, lepo, gradi tudi pripadnost mestu? Zagotovo, ena izmed funkcij dreves je tudi estetska. Ni pa edina. Drevesa opravljajo kup pomembnih del. Pripomorejo k lepšemu videzu mesta, ulice, parka, hkrati vlažijo in filtrirajo ozračje, znižujejo stroške za hlajenje, preprečujejo padavinsko vodo, ki bi sicer obremenila kanale za meteorne vode in čistilno napravo Zalog, katere obratovanje stane. Vsako drevo ima bistveno večjo ekonomsko vrednost, kot je vrednost njegovega lesa. Pravkar delamo izračun, ki bo pokazal, kolikšna je ta vrednost v Ljubljani. Številka bo verjetno precejšnja!

Ali zato pri vseh prenovah poskušate posaditi tudi drevesa? Novi val prenove mest je prinesel pristop, v katerem imajo drevesa pomembno vlogo. Spomnite se Slovenske in Gosposvetske ceste ali Wolfove ulice. Pred desetletjem in več si nihče ni upal predstavljati, da bi bila tam sploh lahko drevesa. Pa so! Na srečo imamo v Ljubljani dobre projektante, ki so jim tudi drevesa prioriteta. Skupaj z njimi poskušamo ohranjati obstoječa drevesa, tudi če jih mora zato kolesarska steza zaobiti.

Torej je prav, da se urbani razvoj prilagaja drevesom, da žrtvujemo kak kvadrat zemljišča tudi zanje? Seveda, takoj sem za urbani razvoj, ki kak vozni pas ukine za posaditev dreves. Zelo si tudi želim, da bi na velikih poslovnih parkiriščih namenili vsako peto parkirišče za zelenico in drevo. Čez desetletje ali dve bi imela parkirišča podobo parka. Na tem področju bi se lahko še marsikaj storilo. Je pa na splošno Ljubljana zelo, ponekod kar izjemno zelena.

In zelenilo na meščane ugodno vpliva, kajne? Zagotovo, o tem je ogromno študij. Bolniki, ki po operaciji okrevajo v bolnišnici in imajo pogled na drevesa, okrevajo za tretjino hitreje kot tisti, ki te možnosti nimajo. Sprehod med drevesi blaži simptome duševnih bolezni in dokazano pomirja. V mestu, kjer je teh površin manj kot na deželi, je pomen zelenila še toliko večji. Res bi se morali večkrat brez mobilnika in cilja sprehajati po gozdu, se izgubiti v njem brez motečih elementov. V Ljubljani je to mogoče!

Pa meščani prepoznavamo vašo skrb? Občasno sicer imamo težave s poškodovanjem dreves, ampak gre bolj za primere razposajenih posameznikov, ki se, ne da bi pomislili na posledice, obesijo na mlado drevo. Mislim pa, da nam nihče ne nagaja namensko. Vse kaže, da meščani cenijo naše delo.

Tudi s tem, ko se pritožijo, če želite odstraniti kakšno staro drevo? Kako sprejemate te pobude glede na to, da drevesa pač nimajo neomejene življenjske dobe in jih je treba nadomeščati z mladimi? Res, prav z angažiranostjo meščani pokažejo, da jim je mar. Prav je tako. To skrb razumemo kot zavedanje meščanov o pomenu dreves v mestu. Sicer pa si tudi mi želimo, da se obdrži karseda veliko število varnih dreves. Aktivno si prizadevamo, da bi imeli v prihodnosti veliko starih varnih dreves, saj imajo

»VSAKO DREVO IMA BISTVENO VEČJO EKONOMSKO VREDNOST, KOT JE VREDNOST NJEGOVEGA LESA.«

ta neprimerno pomembnejšo funkcijo kot mlada. Da bi nadomestil stoletno bukev, bi moral zasaditi 2000 mladih dreves! Ampak pride čas, ko je treba zaradi varnosti drevo odstraniti. Ne odločamo se stihijsko, ampak izvedemo strokovni arboristični preizkus z napravo, ki meri razkroj tkiv v notranjosti, in z nateznim testom, ki pokaže elastičnost drevesa. To je lahko navzven videti popolnoma normalno, v resnici pa je v velikih težavah nad zemljo ali pod njo. Za odstranitev drevesa imamo vedno tehten razlog.

Kje pa ste se naučili biti zdravnik in frizer za drevesa? Na fakulteti se ne moreš naučiti vsega. Zato sem se izobraževal pri Mednarodnem združenju za arboristiko, kjer sem pridobil certifikat. Tu se je moje resno delo v arboristiki šele začelo. To je zares znanost, certifikat moram obnavljati na tri leta, dokazati moram, da sem v stiku z novim znanjem.

Res, že obrezovanje dreves je znanost zase. Na zasebnih zemljiščih je pogosto videti, da brutalno obglavljamo drevesa z rezanjem glavnega debla. Zakaj je to slabo? Obglavljanje ni primerno za nobeno drevo. Če drevo silite v nenaravno obliko, ne bo nikoli zares zdravo. Predvsem pa je drevo rane, velike do 10 centimetrov, sposobno samo zapreti, več pa je že tvegano; tam vdrejo glive in začne se razkroj. Drevo bo želelo narediti novo krošnjo, zato bo veliko novih poganjkov. Ti pa niso pritrjeni na deblo kot osnovna veja, zato se bistveno hitreje zlomijo, poškodujejo in so nevarni. Drevo dobi nenaravno obliko in ni lepo. Da ne bi pobegnilo v višino, je treba gledati v prihodnost že, ko drevo sadite – kako bo raslo, koliko prostora ima ... Kjer ne želite visokega drevesa, ne posadite topola, ampak denimo gaber. V MOL imamo zelo jasno postavljene okvire obrezovanja dreves. V enem obrezovanju ne smemo odstraniti več kot 15 odstotkov listne mase. Včasih je to zelo malo, a je za mlado drevo zelo pomembno. Merilo kakovosti obreza pač ni količina odrezanega materiala. Drevo raste samo od sebe, mi mu moramo samo pomagati.

Vse vrste dreves bržkone niso primerne za saditev pri nas. So lokalne posebnosti, a bolj gre za to, katere vrste se pri nas dobro počutijo, katere pa pri nas životarijo. V preteklosti so hitro rastoče tuje vrste brez nadzora vnašali v prostor, z leti pa so se izkazale za invazivne; tak je denimo trdovratni veliki pajesen. En primerek ima lahko tudi do 10.000 semen, njihova kaljivost pa je 98-odstotna! Paziti pa je treba tudi, da v okolici vrtcev ne sadimo strupenih, bodičastih ali alergeničnih rastlin. Lahko bi skrbeli, da tudi sicer v mestu ne bi bilo alergeničnih dreves, ampak v Ljubljani je denimo že toliko brez, katerih pelod potuje več kilometrov daleč, da bi bilo tako početje brezplodno.

Kako pa se držijo drevesa v Ljubljani, denimo znamenite platane v parku Zvezda? Dobro. Platane so kar dolgožive. Eno najstarejših dreves v Ljubljani je platana na Streliški ulici; omenjena je bila okoli leta 1720. Po mojem mnenju je to eno najlepših dreves v Ljubljani, ki pa je tudi zelo zdravo in debelo. Na splošno platana dobro prenaša zahtevno mestno okolje, je trdoživa, raste v višino in širino, ni pa avtohtona. Mi pa se trudimo posaditi karseda veliko avtohtoničnih dreves, ki sicer rastejo pri nas: gaber, bukev, lipo.

Zakaj pa je mestno okolje za drevesa zahtevno? Premalo je podzemnega prostora, korenine se pogosto nimajo kam širiti. Tudi nadzemnega prostora je malo, sploh med stavbami. Izpušni plini nanje ne vplivajo dobro, drevesa pa morajo prenesti tudi bistveno višje mestne temperature.

Verjetno ob upoštevanju mestnih specifik tudi izbirate drevesne vrste. Tako je. Hkrati pa si želimo povečevati tudi biotsko pestrost, saj nje različnih vrst. Monokultura je dolgačasna, pa še škodljivci jo

»RES BI SE MORALI VEČKRAT BREZ PAMETNEGA TELEFONA IN CILJA SPREHAJATI PO GOZDU, SE IZGUBITI V NJEM BREZ MOTEČIH ELEMENTOV. V LJUBLJANI JE TO MOGOČE!«

lažje napadejo. Lani smo tako posadili kar 46 različnih vrst dreves. Presodimo tudi lokacijo: kje so vodi in koliko prostora ima drevo za rast, izberemo pa tudi vrste, katerih plodovi ne povzročajo nevšečnosti na cesti. Bo pa prišel čas, ko bo treba nove vrste začeti vpeljevati zaradi podnebnih sprememb; teh vsa drevesa ne bodo preživele. V Ljubljani smo že začeli s srčastolistno jelšo, ki ljubi toplo podnebje in slaba tla; zaenkrat se dobro obnaša. Treba je pač tudi poskušati.

Prejle sem vas vprašala o nekem kostanju in ste mi na izust opisali celo njegovo zgodovino. Res poznate vsa drevesa v Ljubljani? To je moja naloga. Pred leti smo popisali drevesa v lasti MOL. Ta digitalni kataster dreves vzdržujem in posodabljam. Redno pregledujem vseh 40.000 dreves; pregled vseh vzame približno 18 mesecev. Vsako drevo preverim in zapišem spremembe v kataster, kjer so njegova slika, lokacija in zgodovina – kaj se je zgodilo in zakaj, kako smo rešili.

So v teh drevesnih kartotekah zapisane tudi posebnosti, denimo ptičja gnezda? So. Obrezovalci vselej preverijo, ali je gnezdo prazno ali ne oziroma ali je aktivno. Če je, obrez prestavimo na primeren čas. Razvoj mesta in naše življenje pač poskušamo v vseh pogledih prilagoditi naravnim procesom.

Arborist je negovalec dreves. Pozna njihove značilnosti, ve, kako ravnati z njimi in kako jih umeščati v prostor. V Sloveniji so samo štirje z mednarodnim certifikatom, Ljubljana pa je prvega, Nejca Praznika, dobila leta 2015. Na Japonskem, denimo, jih je na tisoče.

»REDNO PREGLEDUJEM VSEH 40.000 DREVES; PREGLED VSEH VZAME PRIBLIŽNO 18 MESECEV.«

V park Zvezda je Plečnik posegel precej drastično. Podrli so stara kostanjeva drevesa, čemur so mnogi meščani nasprotovali, namesto njih pa zasadili platane, ki so s svojimi krošnjami veliko bolj zračne, s svojimi debli pa spominjajo na stebre.

Letos mineva 150 let od rojstva in 65 let od smrti arhitekta Jožeta Plečnika, ki si je Ljubljano zamislil kot sodobne Atene. Lanski vpis Plečnikove Ljubljane na Unescov seznam svetovne kulturne in naravne dediščine je po besedah župana Zorana Jankovića »dokaz, da mesto urejamo v duhu Plečnika, s čimer vzdržujemo in spoštujemo njegova dela in tradicijo«. Plečnikova Ljubljana je s tem vpisom postala pomembna za vse človeštvo in ima izjemno univerzalno vrednost. Naj bo Plečnikovo leto spodbuda za obisk njegove hiše v Trnovem in drugih Plečnikovih izjemnih arhitekturnih stvaritev!

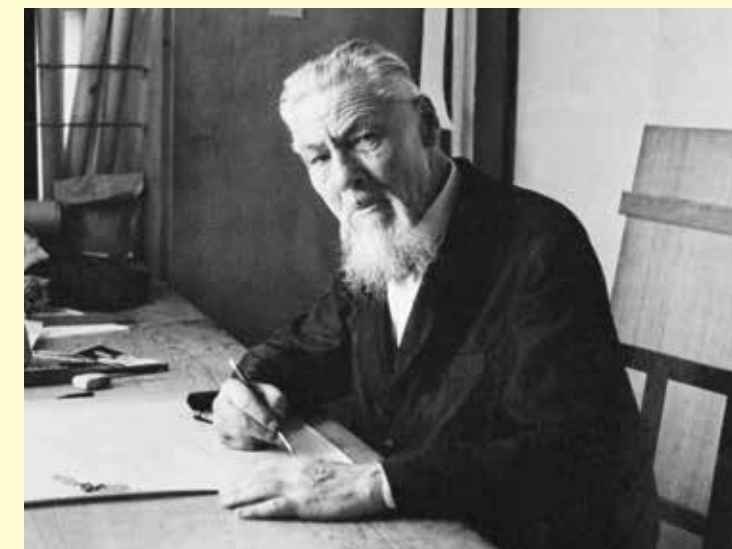
ANA POROK IN MAJA KOVAČ

SODOBNA VIZIJA VÉLIKEGA ARHITEKTA

Arhitekt Jože Plečnik je naše glavno mesto zaznamoval tako močno, da mu danes lahko rečemo kar Plečnikova Ljubljana, malo manj pa je znano, da Plečnik nad rodnim mestom ob stalni naselitvi v Trnovem ni bil ravno najbolj navdušen. Takole je pisal bratu Andreju leta 1922: »Poznam samo eno pot ... in tudi ta je prijetnejša v noči, zaradi ljudi in zaradi nepopisno grdega mesta. Jaz sicer ne bom nobenega mesta zidal in ga tudi nisem, ali Ljubljana je neznosno grda. Ali je ona izraz ljudske duše? Potem je čudno z nami.« Od takrat pa vse do arhitektove smrti se je v oblikovanju mesta zgodil preobrat: Ljubljana je prav zaradi del

Jožeta Plečnika postala urbanistična in arhitekturna celostna umetnina, eno redkih mest, ki so tako temeljito zaznamovana z delom enega samega arhitekta.

Plečnik se je z rojstnim mestom ukvarjal že od študijskih let, svoje vizije pa je počasi začel uresničevati po letu 1921, ko se je tukaj za stalno naselil. Razumevanje za svoje projekte je našel pri Matku Prelovšku, načelniku mestnega gradbenega urada, s katerim sta pri urejanju mesta tesno sodelovala, in na njegovo pobudo je leta 1928 izdelal osnutek regulacijskega načrta Ljubljane, ki je določal smernice za prihodnji razvoj mesta. Močno podpora

Plečnik v risalnici na Stari tehniki, prvi stavbi, ki jo je arhitekt načrtoval po vrnitvi v Ljubljano za potrebe na novo ustanovljenega oddelka za arhitekturo na ljubljanski univerzi in zanjo oblikoval tudi notranjo opremo.

Pogled, ki ga usmerja
Plečnikova kopenska os: od
parka Zvezda proti spomeniku
Ilirskim provincam.

PLEČNIK JE USTVARIL ARHITEKTURO PO MERI ČLOVEKA.

je imel tudi pri umetnostnem zgodovinarju Francetu Steletu, ki je bil vodilni konservator in vodja spomeniškega urada ter si je veliko prizadeval za popularizacijo Plečnika.

Plečnik je svojo vizijo Ljubljane postopoma uresničeval več kot tri desetletja. Vstopal je v že izgrajen prostor, ga z občutkom preoblikoval in nadgrajeval ter tako med letoma 1921 in 1957 v njegovo mrežo vtikal vrsto izjemnih stavb. Premišljeno, z mislijo na celoto, je oblikoval tako monumentalne stavbe kot tudi majhne parkovne ureditve, pri čemer je vsaki še tako neznatni nalogi namenil enako pozornost. Vse to je ustvaril s strategijo nizkopračunskih projektov in manjših ureditev ter s premišljenim izborom gradiv v času, ko mestne oblasti niso imele denarja za velike javne projekte. Njegova dediščina tako ni samo obsežna avtorska stvaritev, ampak tudi uspešen primer urejanja mesta po delih v daljšem časovnem obdobju.

Pri urejanju mesta je Plečnik zasnoval dve glavni osi: kopensko os, ki pelje od Plečnikove hiše v Trnovem do Kongresnega trga s parkom

Slavnostno odkritje
Ilirskega stebra
13. oktobra 1929

Plečnikova
premišljena uporaba
zelenja v arhitekturi:
izmenjujoči se ritem
okroglih konfinov in
okroglastih javorjev
na Levstikovem trgu

Zvezda, ter vodno os, ki se vije od ureditev nabrežij Ljubljance v Trnovem do zapornic na Ljubljanci malo pred Cukrarno. Z oblikovanjem dveh glavnih in množice manjših osi v mestu je Plečnik preurejal Ljubljano, jo delal bolj prijazno za meščane in ustvarjal nove poglede. Mesto in svoje projekte je tudi zaradi manjših finančnih sredstev pogosto urejal z zelenjem. Rastlinje je razumel kot arhitekturno sredstvo, s katerim je včasih zakrival oziroma usmerjal poglede, po drugi strani pa je z oblikami krošenj ali grmičevja lahko tudi dopolnjeval svojo arhitekturo. Na Vegovi ulici je na primer s topoli, ki jih je zasadil

na zahodni strani ulice, zakril in s krošnjami poenotil obstoječe fasade stavb; na današnji Levstikov trg (v njegovem času Šentjakovski trg) je po celotnem obodu trga zasadil okroglaste javorje, ki se izmenjujejo z betonskimi konfini v obliki krogel; inovativno zasnovan je tudi Plečnikov Trnovski most, kjer je arhitekt kar na most zasadil najprej osem cipres, ki jih je kasneje zamenjal z brezami.

Mesto je pojmoval kot kraj slovesnosti, srečevanj in razmišljanj o preteklosti, s svojimi ureditvami pa ga je prilagodil predvsem pešcu – ustvaril je arhitekturo po meri človeka, kar je julija 2021 pripomoglo k uspešni

LJUBLJANA JE PRAV ZARADI
DEL JOŽETA PLEČNIKA
POSTALA URBANISTIČNA
IN ARHITEKTURNA
CELOSTNA UMETNINA.

Tromostovje
okoli leta
1933, kmalu
po dograditvi

uvrstitvi Plečnikovih del v Ljubljani na prestižni Unescov seznam svetovne kulturne dediščine.

O izjemnosti Plečnikovih ljubljanskih stvaritev se je v članku, objavljenem v Kroniki slovenskih mest, že leta 1939 izrekel France Stele, ki je tudi prvi uporabil izraz Plečnikova Ljubljana. Takole je zapisal:

»Plečnikova Ljubljana je sicer osebna Ljubljana, posledica njegove močne osebnosti, ki se je po nji udejstvovala, je pa tudi naša skupna, kolektivna Ljubljana, ker je Plečnik prisluškoval utripom naše ljubezni zanjo in tistim pobudam, ki jih je Ljubljana preteklosti latentno, skrito hranila za sedanjí čas.«

S širšega
Prešernovega
trga Plečnikovo
Tromostovje
lijakasto usmerja
pot v staro
Ljubljano proti
Magistratu.

Butični ogled
Plečnikove hiše v
Trnovem ponuja
edinstven vpogled
v mojstrovo
ustvarjanje in
pomeni izjemno
izhodišče za
spoznavanje
Plečnikove
Ljubljane.

V Plečnikovi hiši, ki je izvrstno izhodišče za raziskovanje Plečnikove Ljubljane, v letošnjem jubilejnem letu, ko praznujemo arhitektovo 150-letnico, pripravljajo vrsto zanimivih razstav in dogodkov. V teh dneh si je mogoče ogledati razstavo Plečnik in pika, ki osvetljuje nastajanje biografskega stripa o Plečniku, čez leto pa se bodo zvrstile še tri manjše razstave tudi v sodelovanju s sodobnimi umetniki. Sredi junija se v Mestnem muzeju Ljubljana odpira pregledna razstava, ki bo obiskovalcem še bolj približala, izluščila in osvetlila detajle iz Plečnikovega življenja in dela, spremljali pa jo bodo vrsta dogodkov in dva strokovna simpozija.

S Plečnikom in zanimivostmi iz njegovega ustvarjanja pa se bodo obiskovalci lahko srečali tudi na Facebook strani Plečnikove hiše: poleg obstoječih vsebin, ki razkrivajo bisere iz Plečnikove zbirke, bodo iskali in spoznavali detajle v Plečnikovi ljubljanski arhitekturi ter odkrivali inventivne arhitektove primere »arhitekture po meri človeka«, ki so shranjeni v Plečnikovi hiši – vsekakor še dodaten razlog za spremljanje njihove Facebook strani.

drugāčē.

**Glej,
gremo
dalje.**

20.

Rožančevi nagrajenci 2021

Marjan Rožanc sodi med najpomembnejše slovenske esejiste in pisatelje zadnje tretjine prejšnjega stoletja, že v zgodnji mladosti pa se je zapisal tudi športu. MOL zato vse od leta 1992 v njegov spomin podeljuje nagrade najbolj zaslužnim amaterskim in profesionalnim športnim delavcem, športnikom, pedagogom in novinarjem za izjemne dosežke na področju športa v minulem letu. V letu 2021 so priznanja dobili Maruša Mišmaš Zrimšek, ena najboljših slovenskih atletinj, Marta Bon, trenerka, pedagoginja, raziskovalka in publicistka, Stevan Paspalj, ki je svoje življenje posvetil udejstvovanju na športnem področju, in Primož Kališnik, novinar, urednik ter ustanovitelj športnega društva Novice Extreme.

MIHA ŠTAMCAR

Uveljavljena roketna trenerka

»Vsakdo je srečen, zadovoljen in počaščen, če je prepoznan na področju, na katerem deluje. Zelo dobro vem, pa to niso samo fraze, da je veliko ljudi, ki bi si tudi zaslužili to nagrado. Po drugi strani pa se zavzemam za to, da bi ta nagrada postala še bolj prepoznavna med športniki v Ljubljani in bi bila še bolj cenjena,« je po prejemu nagrade Marjana Rožanca, ki ga je tudi sama citirala v eni od svojih številnih kolumn za revijo Polet, dejala dr. Marta Bon.

V svoji dolgoletni roketni karieri je bila med drugim tudi kapetanka Belinke Olimpije, konec osemdesetih let prejšnjega stoletja ene najboljših ekip na območju takratne Jugoslavije, še bolj uspešna je bila potem na trenerskem

področju. Najprej v Krimu Mercatorju, ki ga je prevzela, ko je bil klub praktično v povojih, nato pa še z žensko roketno reprezentanco, ki jo je vodila v treh mandatih in leta 2003 z njo osvojila osmo mesto na svetovnem prvenstvu na Hrvaškem, kar je še vedno uspeh, ki ga do danes ni nihče presegel.

»Ne bom rekla, da sem šla načrtno v to, vendar me je življenje pripeljalo do tega. Povezano je bilo tudi s tem, da sem se na področju trenerstva spoznala z Zoranom Jankovičem, in od takrat se najine poti na neki način ves čas križajo. Veseli me, da se danes ženske vse bolj uveljavljajo kot trenerke in da to ni več takšen tabu, kot je bil na začetku moje trenerske

poti. Pomembno je, da ljudi ne zaviramo, ker so ženske ali po barvi kože, spolni orientaciji ali zaradi česar koli drugega, ampak morajo na koncu biti edino merilo kompetence, sposobnost, srčna kultura ...«

Dr. Bonova pa ni prebijala le pregrad na trenerskem področju, je tudi odlična pedagoginja na Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani, raziskovalka in publicistka. »Zelo veliko mi pomeni ta pedagoški del. Srečo imam, da lahko širim idejo športa, rokometu med mladimi. V veliko zadovoljstvo mi je tudi, da sem bila med tistimi, ki smo napisali in udeležili strategijo športa Ljubljane, ob tem pa smo zaposlili okoli sto trenerjev.«

Urejene športne površine – zadovoljni športniki

Včasih se kar nekako pozabi na prispevek ljudi, ki so svoje življenje športu posvetili na drugačen način in ki niso vrhunski športniki ali trenerji. Eden takšnih je zagotovo Stevan Paspalj, ki je vse svoje življenje zapisal športu. Dobrih 40 let je urejal športne površine zdajšnjega Športnega parka Šiška, bil pa je tudi član šahovskega in balinarskega kluba. Aktivno je deloval tudi pri tabornikih, v NK Ljubljana je bil trener najmlajših nadobudnih nogometašev.

»Veste, kaj je Ljubljana? Ljubljana je glavno mesto Slovenije in takšno priznanje je nekaj največjega, kar lahko dobi nekdo, ki deluje na športnem področju,« ni skrival zadovoljstva ob prejemu Rožančeve nagrade vedno skromni Paspalj.

»V večini primerov gre za odlične osebe in vedno mi je bilo v veliko veselje, da sem se lahko družil z njimi. Če kje, potem je v športu zdravo vzdušje. Več kot kakršna koli finančna spodbuda mi je pomenilo prav to zadovoljstvo športnikov ob dobri pripravi športnih površin. Seveda je pomembno, da imaš za urejanje travnatih površin dober material, se pravi dobro seme, zemljo, gnojila, ampak na koncu je vendarle človek tisti, ki je na prvem mestu. Brez volje, želje, da bi nekaj naredil, ne bo prav nič pomagalo.«

Če bi moral med športniki izbrati dva, bi v ospredje postavil Srečka Katanca in Brigito Bukovec. »Vsekakor pa moram omeniti tudi Milorada Orelja, ki je veliko naredil

za Katanca in je bil nekoč najboljši trener v mlajših kategorijah, tu pa je še žal pokojni Jure Kastelic,« je brez razmišljanja odgovoril Paspalj, ki ga še vedno vsakodnevno vidimo v Športnem parku Šiška. Njegova velika želja

je, da bi bil NK Ljubljana spet tam, kjer je nekoč že bil. »Veseli me, da se klub prebuja. Veliko zaslug za to ima Feho Kalabič, ki je vse organiziral na novo, tako da imamo zdaj vse selekcije.«

»NAGRADE NISEM PRIČAKOVALA IN SEM BILA POČAŠČENA, DA SEM JO PREJELA. POMENI MI, DA ŠTA MOJ TRUD IN USPEH NAVDUŠILA LJUDI TER JIH, UPAM, TUDI NAVDIHNILA IN MOTIVIRALA PRI TRUDU ZA NJIHOVE CILJE. JE PA SEVEDA TUDI LEPA SPODBUDA ZA NADALJNJE DELO, SPLOH V ZIMSKEM OBDOBJU, KO NI TEKEM, AMPAK SAMO TEŽKI TRENINGI BREZ 'ŽAROMETOV'.« MARUŠA MIŠMAŠ ZRIMŠEK, ATLETINJA

»ČEPRAV SEM LANI PREJEL TUDI BLOUDKOVO NAGRADO, SE ME JE ROŽANČEVA NAGRADA NA NEKI NAČIN CELO BOLJ DOTAKNILA, MI PA OBE OSMIŠLJATA ŽIVLJENJE. MARJAN ROŽANC JE BIL ČLOVEK Z IZREDNO ŽIVLJENJSKO ZGODBO, KI NI BILA VEDNO LAHKA, JE PA ZNAL LOČITI ŠPORT OD STVARI, KI NISO BILE RAVNO V REDU. VERJAMEM, DA SMO TISTI, KI SMO DELALI V SMERI, DA BI SE LJUDJE VEČ GIBALI IN BILI BOLJ ZDRAVI, IMELI NEKAJ USPEHA. TRENUTNO RAZMIŠLJAM V SMERI, DA BI BILO TO GIBANJE BREZPLAČNO IN VSEŽIVLJENJSKO. ŽELEL BI SI, DA BI TO LAHKO NAREDIL TAKOJ, VERJETNO PA BO TO MOŽNO ŠELE, KO BOM ŠEL V POKOJ.« PRIMOŽ KALIŠNIK, NOVINAR, UREDNIK IN USTANOVITELJ ŠD NOVICE EXTREME

ŠPELA GORŠE
Hotel Slon

Več kot 40 let krofomanije na Čopovi

Pusta si ne znamo predstavljati brez krofov in na Čopovi ulici pred hotelom Slon bo tudi letos dišalo po tej slastni specialiteti. Sama imam priložnost »krofomanijo« v Slonu od blizu spremljati zadnjih nekaj let, a tradicija je stara več kot štiri desetletja. Recept je razvila takratna slaščičarka, katere ime se je izgubilo, izpilila pa ga je njena naslednica, gospa Slobodanka. Kljub upokojitvi se za to priložnost še vedno z veseljem vrača v kuhinjo, kjer je preživela svojo celotno delovno dobo.

V ekipi za cvrtje je približno 12 članov, a brez pretiravanja lahko zapišem, da zdaj že legendarna Slobodanka sodeluje pri pripravi od začetka do konca, saj ima edinstven »grif« in krofe obrača ročno. Ohranil se je tudi prav poseben model, s katerim še vedno izrežejo vseh 30.000 krofov – posebej za naš hotel ga je razvil njen mož. Svoje znanje in nespremenjen recept je uspešno predala

ekipi, a njen sloves ostaja in Ljubljancani ob nakupu na stojnici velikokrat povprašajo, ali krofe še vedno peče ista gospa.

Vsakoletno »krofarsko« ekipo tako sestavljajo naši slaščičarji, kuharji in pomočniki, ki se dela lotijo že ob dveh ponoči, ko zamesijo testo, in nadaljujejo do poznega popoldneva. Krofe pečejo le v pustnem času; prodaja tako poteka enkrat letno in traja slaba dva tedna.

Sestavine in razmerja naj ostanejo skrivnost, a povem vam lahko, da je vanje vmešana tudi velika mera ljubezni in ponosa, da kot hotel gradimo tako lepo zgodbo. Gre namreč za res vesel dogodek, saj v teh 10 dneh ves Slon in njegovi zaposleni dišimo po krofih. Pri pakiranju pomagamo vsi; v kuhinji ne manjka radovednih pogledov in lačnih ust, ekipo z veseljem obiskuje tudi naš direktor Gregor Jamnik.

V pustnem obdobju so krofi v pomanjšani različici tudi nepogrešljiva sladica ob hotelskem zajtrku in tuji gostje so ob spoznavanju slovenskih pustnih običajev navdušeni. Glavna zvezda dogajanja pa je seveda stojnica pred hotelom na Čopovi. Vodja gostinstva Helena Kotolenko pravi, da se na pustno soboto vrsta za naše ročno izdelane krofe vije čez pol Čopove, in takrat na pomoč pri prodaji priskoči še več zaposlenih. Vrsta pa je že sama po sebi prava paša za oči, saj jo poleg Ljubljancanov, ki na naše krofe prisegajo že dolga leta, sestavlja tudi pisana zbirka pustnih maškar in turistov, ki jih zelo zanimajo slovenske pustne šege in navade.

Ljubljancane navdušuje domač okus, ki jim v spomin priključuje slastne krofe naših babic, ameriških »donatov« vajene tujce pa najprej presenetita velikost in oblika, nato pa še omamne vonjave po svežem kvasu, limonini lupinici, vanilji in rumu. Puhasta sredica je tako mehka, da jih za večja naročila pakiramo v vzdržljivo in okolju prijazno kartonasto embalažo. Drugače poti domov sploh ne bi preživeli, česar pa svežim krofom ne smemo očitati. Naše stranke jih opisujejo kot težko pričakovano pregreho, ki se ji v kratkem pustnem času vsako leto z veseljem predajo.

Čeprav je cena Slonovih krofov višja od trgovinske, nas veseli, da Ljubljancani cenijo

trud, ročno delo, izbrane sestavine in domačo marmelado, ki naš slaščičarski izdelek naredijo drugačnega od konkurence. Krofi niso mastni, na prodaj so vedno sveži in puhasti, posebne pa jih naredi še hišno polnilo. Prisegamo na klasiko, zato jih skladno s tradicijo polnimo le s sočno marelično marmelado, ki jo izdelamo v hotelu.

Stojnica bo letos obratovala med 18. februarjem in 1. marcem od 9:30 do 17. ure (razen ob nedeljah). Sproti jo bomo zalagali s še toplimi krofi, ki se vam bodo kar stopili v ustih.

LJUBLJANČANI OB NAKUPU NA STOJNICI NA ČOPOVI VELIKOKRAT POVPRAŠAJO, ALI KROFE ŠE VEDNO PEČE ISTA GOSPA.

JERNEJA AVSEC
Pionirski dom – Center za kulturo mladih

Konfeti v Festivalni dvorani

S pomnim se časov, ko je bil parket Festivalne dvorane prekrit s konfeti, pod stropom so se razprostirali dolgi raznobarvni trakovi in otroško petje je odzvanjalo ob zvokih žive glasbe. V zimskem obdobju se je naša dvorana preobrazila. V zraku je bilo čutiti domišljijo in pravljčnost. Tako je vsako leto z odprtimi rokami sprejela male in velike navdušence nad tem posebnim praznikom.

Naša pustovanja potekajo že skoraj 60 let. Z gotovostjo lahko rečem, da sodijo med najstarejša in najbolj tradicionalna. In pri nas so trajala kar tri dni – imeli smo pustno soboto in nedeljo ter pustni torek. K nam so prihajale družine iz vse Slovenije. Imamo občutek, da smo postali del tradicije, del družinske tradicije. Veseli smo, da so se vsako leto znova vračale. Včasih v isti zasedbi, včasih pa tudi s kakšnim družinskim članom več.

Pustne prireditve so bile vedno tematsko obarvane. Izbrali smo rdečo nit in okoli nje spletili spremljevalni program. Nazadnje je Plečnikova dvorana na ta način zaživela leta 2020, ko se je spremenila v pravljčni gozd in gostila najrazličnejša gozdna bitja. Leta 2019 smo v hišo povabili junake iz bolj ali manj znanih pravljic, dve leti prej je bil pust v znamenju čarobnih bitij – gostili smo vile, zmaje, samoroge in princeske. Leta 2016 smo pustovali v znamenju našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Poleg tradicionalnih pustnih mask so z nami rajali tudi junaki iz njegovih pesmi. Leta 2015 se je dvorana spremenila v čudovit vodni svet in leto poprej je bilo v znamenju Divjega zahoda. V naši družbi je tako skozi leta plesalo več kot 2000 različnih mask, vedno pa smo posebej spodbujali ustvarjalnost in poudarjali, da je včasih doma narejena maska mnogo bolj izvirna in navdihujoča kot kupljena.

Vsako leto se je skozi dvorano vil obvezen sprevod vseh udeležencev v maskah, nikoli ni manjkalo dobre animacije, glasbe ali ustvarjalnih delavnic. Prav tako smo imeli tekmovanje za najbolj izvirno masko. Poskrbljeno je bilo tudi za slastne krofe, ki so narisali sladke nasmehe na otroških ustih. V Spominski knjigi, ki smo jo izdali leta 2013, ob 50-letnici Pionirskega doma, so se naši nekdanji tečajniki spominjali tudi pustovanj. Med njimi je etnologinja dr. Nevenka Židov svoj spomin na pustovanja s hčerko strnila takole: »Kar nekaj let sva bili redni obiskovalki pustovanj v Festivalni dvorani, vsako leto z novo, doma izdelano opravo.«

Zagotovo je bil pust nekaj posebnega za tečajnike, ki so dejavnosti v Pionirskem domu obiskovali ob torkih. Takrat so bili prav oni tisti srečneži, ki so jih njihovi pedagogi peljali na pustno zabavo, kjer so bili del čarobnega vzdušja.

Prepričana sem, da smo mnogim ostali v lepem spominu. Ob vsem tem si želim, da bi si tudi današnji otroci lahko zapomnili kakšen utrinek s pustovanja v naši dvorani. Kako so se z mamicami, bratci in prijatelji prelevili v prav vse mogoče. V naši hiši že delamo na tem, da nam letos uspe pripraviti pestro praznovanje, seveda na malo drugačen način in v skladu z vsemi ukrepi. Pripravili bomo

cirkuško predstavo in nadajamo se, da bomo lahko spet zagledali iskrice v očeh pikapolonic, robotov, kavbojev, klovnov in princesk.

NAŠA PUSTOVANJA POTEKAJO ŽE SKORAJ 60 LET. K NAM SO PRIHAJALE DRUŽINE IZ VSE SLOVENIJE.

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališča MOL in uredništva glasila Ljubljana.

Kapljice krvi za sočloveka

Leta 1945 so v Centralni vojaški bolnišnici v Ljubljani ustanovili transfuzijski oddelek, v katerem so 4. junija istega leta prvič v Sloveniji odvzeli in konzervirali 19 steklenic krvi. Tako se je v našem mestu začelo organizirano krvodajalstvo, ki je kmalu preraslo v gibanje in se razširilo po vsej Sloveniji. Zavod za transfuzijsko medicino danes domuje poleg porodnišnice – zanimiva povezava, saj se zaradi tam zbrane krvi marsikdo ponovno rodi. Običajno je na hodnikih pred laboratoriji precej živahno, saj veliko Ljubljančank in Ljubljančanov darovanje krvi vidi kot plemenito poslanstvo in pomoč sočloveku v stiski. Za vse, ki bi se jim radi pridružili, smo obiskali ekipo, ki skrbi, da zaloge te življenjsko pomembne tekočine nikoli ne poidejo, in preverili, kako poteka njena pot od krvodajalcev do prejemnikov.

TINA DEU

Vsakemu od nas se lahko že jutri zgodi, da bo potreboval transfuzijo krvi. Te ne moremo kupiti ali je umetno pridobiti, zato je darovanje edina pot, po kateri lahko pridemo do nje. Brez krvodajalcev, ki vsak dan darujejo to dragoceno tekočino, bi ugasnilo marsikatero življenje. Kri namreč kljub napredku medicine ostaja nenadomestljivo zdravilo in eno najdragocenejših daril, kar jih lahko podarimo drug drugemu.

Hodniki Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici 6, kjer svojo kri darujemo Ljubljančani, so med našim obiskom sicer skoraj prazni, a mi predstojnica Oddelka za preskrbo s krvjo Irena Razboršek, dr. med., spec. transf. med., takoj zagotovi, da je to dobro znamenje. »To pomeni, da so zaloge krvi dobre. Zaradi skrbno načrtovanih krvodajalskih akcij Rdečega križa vemo, koliko enot krvi lahko pričakujemo v naslednjih dneh, zato smo za danes malo ustavili. Tudi preveč krvi za nas ni dobro.«

Ribice v barvitih akvariju v čakalnici, ki s svojim plavanjem že več kot tri desetletja pomirjajo krvodajalce pred odvzemom krvi, danes samevajo. Kar pa ne pomeni, da se nič ne dogaja. Odvzemi krvi so le delček nalog, ki jih tam opravljajo vsak dan. Vso odvzeto kri seveda testirajo, da je varna za paciente, ki jo bodo dobili v obliki transfuzije,

poskrbijo pa tudi za to, da se darovalec ob odvzemu dobro počuti. »Vedno smo pozorni tako na krvodajalce kot tudi na prejemnike. Pomembno je, da tistim, ki darujejo, odvzem ne škodi, hkrati pa z merili za izbor krvodajalcev in s testi zagotovimo, da je njihova kri varna in dovolj kakovostna za paciente, ki jo bodo prejeli,« pove Razborškova, še preden mi razloži, kako odvzeto kri sploh pripravijo za transfuzijo.

»Krvodajalcu na udobnem ležalniku odvzamemo 450 mililitrov polne krvi, ki se nateče v posebno vrečko. Kri mora po odvzemu vsaj tri ure počivati. Nato s posebnimi postopki ločimo njene sestavine in pridobimo tri različne komponente: eritrocite ali rdeče krvničke, tekoči del krvi, ki se imenuje plazma, in krvne ploščice ali trombocite.«

Popoldne in ponoči v laboratorijih poteka presejalno testiranje odvzete krvi na zakonsko določene bolezni, ki se lahko z njo prenašajo. Samo komponente, ki izpolnjujejo vse zahtevane standarde, so potem na voljo za oskrbo pacientov. Ti običajno ne prejmejo polne krvi, ampak samo tiste krvne celice, ki jih potrebujejo, kar pomeni, da en krvodajalec lahko pomaga več bolnikom hkrati. »Večina ljudi potrebuje rdeče krvne celice. Pripravimo pa tudi trombocite, ki sodelujejo pri strjevanju krvi. Plazma, ki se ne uporabi za transfuzijo, se nameni

»KRI SEM DAROVAL VEČ KOT 130-KRAT. KRVODAJALCA STA BILA ŽE MOJA STARŠA, TUDI MOJ SIN IN NJEGOVO DEKLE DARUJETA KRI. SODELOVANJE V KLUBU 100 KAPLJIC JE NADGRADNJA MOJEGA KRVODAJALSTVA. Z MLAJŠIM KRVODAJALCEM IZ KLUBA 25 SKUPAJ OBISKUJEVA OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE IN SKUŠAVA MLADE NAVDUŠITI ZA DAROVANJE KRVI. TUDI SAM SEM ZAČEL V TEH LETIH. NAJPREJ SEM HODIL Z DRUŽBO, VESELILI SMO SE BREZPLAČNE MALICE, POTEM PA POČASI ODRASTEŠ IN VIDIŠ, DA JE TO ZELO HUMANO DEJANJE. KRVODAJALEC BOM OSTAL, DOKLER BOM LAHKO.« JOŽE KRANJC, 55 LET

»SVOJE PRVE KRVODAJALSKE AKCIJE SEM SE UDELEŽIL KMALU PO 18. ROJSTNEM DNEVU, IN SICER ZATO KER SEM SE BAL IGEL. NA TA NAČIN SEM SE SPOPADEL S SVOJIM STRAHOM IN OBENEM NAREDIL ŠE NEKAJ DOBREGA. V KLUB 25 SEM SE VČLANIL, KO SO IMELI PREDSTAVITEV NA NAŠI GIMNAZIJI. KRI SEM DAROVAL ŽE DESETKRAT, TAKO DA IMAM NEKAJ KILOMETRINE. TUDI V PRIHODNOSTI MISLIM, DA BOM REDNO DAROVAL IN POLEG TEGA ŠE SODELOVAL PRI PROMOCIJI KRVODAJALSTVA. IGEL SE PA TUDI NE BOJIM VEČ.« GAŠPER TOMŠIČ, 22 LET

Kdaj in kje lahko darujete kri

Krvodajalske akcije v Ljubljani bodo tudi v prihodnjih tednih ob petkih:

- 18. in 25. februarja,
- 4., 11., 18. in 25. marca.

Odvzemi potekajo na Zavodu RS za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici 6.

Za odvzem krvi se obvezno predhodno prijavite na telefonskih številkah 051/389 270, 051/671 147 ali 030/716 796.

Kri lahko po dogovoru darujete tudi izven zgoraj navedenih terminov. Več informacij in stanje zalog krvi lahko spremljate na spletni strani **ztn.si**.

za izdelavo zdravil iz krvi, ki so prav tako zelo pomembna. Izdelujejo jih v tujini, kamor pošiljamo plazmo in jo nato v obliki zdravil dobimo nazaj,« nam opiše Razborškova.

Skupaj z naročilom transfuzije dobijo tudi vzorec krvi bolnika. Uporabijo ga za preiskave z eritrociti krvodajalcev in tako v sistemu krvne skupine poiščejo najbolj skladne enote krvi. Kri nato na bolnišnične oddelke v posebnih hladilnih torbah odnesejo kurirji, v Univerzitetni klinični center pa jo pošljejo kar s cevno zračno pošto.

Kri lahko daruje vsak, ki je star od 18 do 65 let, tehta najmanj 50 kilogramov, nima visokega tlaka in se na dan odvzema dobro počuti. Vse to na Zavodu za transfuzijsko medicino preverijo s posebnim vprašalnikom in meritvami, o svojem zdravstvenem stanju pa se krvodajalci pogovorijo tudi z zdravnikom. Osnovne pogoje za darovanje krvi lahko potencialni krvodajalci preverijo tudi z aplikacijo »Lahko darujem?«. »Darovalec mora imeti v krvi malce višje vrednosti rdečih krvničk oziroma hemoglobina od običajnih, zato da po odvzemu njegova kri ostane v normalnem območju,« pojasni Razborškova.

»Kako pa odvzeto kri spet na novo pridobimo?« nas je zanimalo. »Tekoči del krvi se obnovi v nekaj urah. Za eritrocite zahtevamo presežke vrednosti,

kar pomeni, da jih ima krvodajalec tudi po odvzemu še dovolj, nekatere celice pa imamo v telesu v pripravi in se lahko sprostijo, če jih potrebujemo,« me pomiri Razborškova in poudari, da so pri vseh previdnostnih ukrepih, ki se jih držijo, stranski učinki ob darovanju krvi zelo redki in večinoma blagi. Če se krvodajalec slabo počuti že med odvzemom, tega takoj prekinejo. Priporočijo mu, da pomiga s prsti, popije nekaj tekočine in v 15 minutah se stanje spet stabilizira.

»Po odvzemu krvi se vsem krvodajalcem zahvalimo, jim priporočimo, da tisti dan popijejo čim več tekočine, v naši jedilnici pa lahko izberejo tudi prigrizek – zelenjavni ali mesni sendvič, solato ali pa znamenito kranjsko klobaso. Tudi zato, da še nekaj časa ostanejo pri nas, če bi se morda pokazali nezaželeni učinki.«

Kri predstavlja približno sedem odstotkov naše telesne teže, kar pomeni, da ima 70 kilogramov težak človek v sebi okoli pet litrov krvi. Brez zaznavnih težav lahko darujemo do 450 mililitrov krvi. Moški lahko kri darujejo vsake tri mesece, ženske pa štiri.

Tudi krvodajalstvo se seveda ni moglo izogniti vplivu epidemije covid-19. Po doslej znanih podatkih se ta bolezen s transfuzijo krvi ne prenaša. Največ prilagoditev tako zahteva sama preskrba

s krvjo, ki mora kljub spremenjenim razmeram in odpovedi množičnih krvodajalskih akcij potekati brez prekinitve. »Takoj po 12. marcu 2020, ko je bilo razglašeno popolno zaprtje države, se je na dolnjski avtocesti zgodila huda prometna nesreča. Poleg tega smo morali priskrbeti tudi transfuzijo po transplantaciji organov. Zaloge krvi so se v enem dnevu zelo zmanjšale, običajnih krvodajalskih akcij pa zaradi zaprtja ni bilo. Zato smo skupaj z Rdečim križem čez noč vzpostavili nov sistem – namesto množičnih krvodajalskih akcij smo krvodajalce začeli naročati posamično na dogovorjene termine. Tak sistem uporabljamo še danes,« pove Razborškova in doda, da so tudi med epidemijo zagotavljali potrebne količine krvi in da so jo vsi bolniki, ki so jo potrebovali, tudi dobili.

Hitra prilagoditev jim je uspela tudi zaradi odzivnosti in zaupanja krvodajalcev, ki razumejo pomen gesla »pravi krvodajalec ob pravem času«, za kar so jim neizmerno hvaležni. V Sloveniji kri daruje približno 62.000 ljudi, kar so približno trije odstotki vseh Slovencev. K temu plemenitemu dejanju pa so vabljeni prav vsi, ki ustrezajo krvodajalskim kriterijem.

NI ŠE KONEC. OBRNITE STRAN!

① Krvodajalci pred odvzemom krvi izpolnijo vprašalnik o svojem zdravstvenem stanju, nato pa opravijo še meritve krvnega tlaka in vsebnosti hemoglobina v krvi. Najpogostejši vzrok za zavrnitev je premalo hemoglobina oziroma slabokrvnost. Včasih krvodajalca napotijo do osebnega zdravnika, ves čas pa tudi svetujejo o zdravem načinu življenja.

② V odvzemni dvorani darovalce posedejo na udobne ležalnike. Odvzem krvi traja od sedem do 10 minut.

③ Iz vsake vrečke krvi izločijo tri komponente: eritrocite, trombocite in plazmo. Vsak del krvi je shranjen na drugačni temperaturi in v drugačnih pogojih. Eritrociti se najbolje ohranijo pri temperaturi štiri stopinje Celzija – tako lahko preživijo 42 dni, trombociti pa imajo krajši rok trajanja: pri 22 stopinjah Celzija preživijo do sedem dni.

④ Vse komponente krvi natančno pregledajo in testirajo na zakonsko določene bolezni. To sta hepatitis B in C ter AIDS in sifilis.

⑤ Odvzem krvi se zaključi v prijetni jedilnici, kjer krvodajalci poklepetajo, se okrepčajo in se nato z občutkom, da so ta dan naredili nekaj dobrega, odpravijo novim izzivom naproti.

ZAVOD RS ZA TRANSFUZIJSKO MEDICINO

LPP 2, 9, 11, 20, 25 – postajališče Bolnica

BICIKELJ – Zaloška cesta 16

Skodelica vrhunske kave

Alexander Niño Ruiz je Kolumbijec, ki v Sloveniji živi že 15 let. Vmes se je za nekaj časa vrnil v svojo domovino, kjer se je ob opravljanju poklica arhitekta posvetil raziskovanju in proučevanju sveta vrhunske (tako imenovane specialty) kave. Pred petimi leti je na Gornjem trgu 17 odprl kavni atelje Črno zrno. Tam vam postreže drugačno kavo, kot ste je vajeni, in vam razkrije vse skrivnosti črnega nektarja.

AJDA BORAK

Zadnja leta opazamo nov razvoj kavarniške kulture v Ljubljani. Kavarnice, ki so po navedi skrite v malih ulicah, ponujajo drugačno, posebno kavo. Kaj je specialty kava?

Specialty oziroma vrhunska kava – ustaljenega imena zanjo v slovenščini še nimamo – je kava najvišje kakovosti, navadno iz zrn arabskega kavovca (*Coffea arabica*). Pomemben je njen izvor oziroma predvsem sledljivost njenega izvora – za vsako našo kavo vemo, na kateri kmetiji je bila pridelana, v kakšnih razmerah je rasla, kdaj je bila ročno obrana. Vemo tudi, kako so bila kavna zrna po obiranju obdelana: po tako imenovanem naravnem postopku se zrna sušijo skupaj z ovojem, s postopkom pranja pa se ovoj, ki spominja na plod češnje, olušči in se sušijo zgolj zrna.

Natančno določena in nadzorovana sta tudi način skladiščenja in postopek preverjanja kakovosti. Nazadnje je tu še praženje, ki je manj intenzivno kot pri komercialni kavi, saj si ob tem prizadevamo ohraniti in poudariti izvorni okus in aromo kave. Pravzaprav je vse skupaj zelo podobno vinu, ki ga Slovenci bolje poznate in razumete.

Se tudi postopek priprave napitka iz teh zrn razlikuje od pripravljanja navadne kave?

Ko imamo tako kakovostno sestavino, je seveda treba poskrbeti tudi za ustrezno pripravo. Brez

»KADAR GREDO LJUBLJANČANI NA KAVO, JE TO DRUŽABNI DOGODEK. POGOSTO PA SPLOH NE NAROČIJO KAVE, AMPAK ČAJ, SOK, VINO ALI PIVO.«

te je trud pridelovalcev in pražarjev lahko zaman. Vrhunska kava se pripravlja po receptu – količino kavnih zrn tehtamo, natančno odmerimo količino vrele vode ...

Kava je v smislu arome najbolj kompleksna hrana, celo bolj kot vino ali konjak. Ustrezno pripravljena lahko zato povzroči pravo eksplozijo s kavo do zdaj povsem nepovezanih okusov in arom. To marsikoga preseneti in celo odvrne. Način pridelave in priprave kave v zadnjih desetletjih nas je namreč naučil, da ima kava vedno isti okus, po možnosti grenak, kar je zgolj posledica močnega praženja, ne pa pravi okus kave. Pokušanje in spoznavanje vrhunskih kav je zato treba vzeti kot kavno dogodivščino, brez vnaprejšnjih pričakovanj. V Črnem zrnu vas z veseljem popeljemo v kavno neznano!

Pa je pojav posebnih kav spremenil svet kavne industrije?

Kava je v Kolumbiji na neki točki postala zgolj izvozni artikel in izgubila svoj prestiž. To se je začelo spreminjati leta 2007, ko je Unesco Kolumbijo razglasil za kulturno krajino kave,

Evropska unija pa je kolumbijski kavi podelila status zaščitene označbe porekla. Danes kultura kave tudi v Kolumbiji doživlja preporod. Večino pridelajo v družinskih podjetjih, ki jih je več kot pol milijona. Okrog dva milijona ljudi torej živi od proizvodnje kave, to je kar skoraj petina kolumbijske ruralne ekonomije. Ugled pridelovalcev kave, kultura pitja kave, življenjski pogoji vseh vključenih v kavno industrijo se občutno izboljšujejo.

Se kultura pitja kave v Ljubljani razlikuje od tiste v Kolumbiji?

Če govorimo o vrhunskih kavah, gre za globalni trend, ki je povsod po svetu precej podoben. Zato k nam pride veliko turistov, ki se tu počutijo kot doma. Tradicionalno pa je med Kolumbijo in Slovenijo precej razlik. Kadar gredo Ljubljanci na kavo, je to družabni dogodek, to pomeni, da se srečajo s prijatelji, da z njimi poklepetajo, pogosto sploh ne pijejo kave, ampak čaj, sok, vino ali pivo. Tukaj se celo sestankom reče »iti na kavo«. V Kolumbiji kave dolgo niso prodajali v lokalih, bila je nekaj, kar se ponudi gostom doma ali pa se dobi zastoj, kot kozarec vode.

1000 gibov za dobro jutro

Gibanje poganja kri po žilah. Ohranja nas vitalne, zdrave in zadovoljne. Če nas osrečuje in medsebojno povezuje, pa je še 1000-krat bolje, so rekli v Društvu Šola zdravja in vse te dobrobiti vadbe združili v projektu 1000 gibov.

ANA PISAR ČIVČIĆ

Gotovo ste na poti v službo ali med jutranjim sprehodom že opazili skupine ljudi, po navadi v oranžnih majicah, ki skupaj telovadijo. To so aktivni člani Društva Šola zdravja, ki se ob pomoči usposobljenih prostovoljcev vsak dan z izjemo nedelj in v vseh vremenskih razmerah srečujejo na različnih lokacijah po mestu ter z gibanjem skrbijo za svoje zdravje in dobro počutje.

Vaje, ki jih izvajajo, je sestavil ruski zdravnik in manualni terapevt Nikolaj Grišin. Primerne so za vsakogar, telovadi pa se stoje in na prostem. V pol ure, kolikor traja dnevna vadba, razgibajo prav vse sklepe in mišične skupine telesa, od prstov na nogah do prstov na rokah. S tovrstno telovadbo ohranjajo funkcionalne sposobnosti, izboljšujejo gibljivost in ravnovesje v telesu. Vaje niso zahtevne, zato predhodna kondicijska pripravljenost ali draga športna oprema še zdaleč nista pomembni. Tudi zato so tako priljubljene med številnimi vadečimi po vsej državi. Prva skupina, ki so jo ustanovili v Celju, telovadi že celih 16 let. V Sloveniji je trenutno aktivnih 248 skupin, ki v 89 občinah s skoraj 4400 člani dan začnejo v naravi s 1000 gibi. Med vadečimi je trenutno največ upokojencev, najstarejši aktivni član, ki šteje kar 91 let, telovadi v Šmarjeških Toplicah. Pa tudi sicer imajo v društvu 12 članov, ki so že presegli 90. leto.

V Ljubljani telovadi 27 skupin. Dnevno število sodelujočih je odvisno od

zdravstvenega stanja posameznikov, varstva vnukov in drugih obveznosti. A dobre volje in energije jim nikakor ne primanjkuje. To dokazuje tudi vsakomesečno število novih članov, ki jih pridobivajo s kakovostnim programom in pozitivnimi zgodbami udeležencev. V lanskem letu se jim je samo v Ljubljani pridružil kar 135 novih članov, kar je v povprečju 11 ljubiteljev jutranje telovadbe na mesec. Ustanovili so tudi tri nove skupine – v Podutiku, Tivoliju in Gunceljah. Neda Galijaš iz Društva Šola zdravja interes ocenjuje kot dober, še posebej med epidemijo. Izvajanje

projekta namreč aktualnim epidemiološkim razmeram prilagajajo s primerno medsebojno razdaljo in vadbo na prostem brez rekvizitov, program 1000 gibov pa vsak delovnik ob osmi uri zjutraj ponujajo tudi na spletni platformi Zoom in na malih zaslonih v jutranjih oddajah lokalnih televizijskih postaj. »Čeprav so naši člani starejši, so se hitro znašli in prilagodili situaciji, tako da je odziv na telovadbo prek Zooma zelo dober. Povezavo do vadbe smo objavili na naši spletni strani in družbenih omrežjih, zato da je bila javno dostopna vsakomur,« pojasnjuje Galijaševa. Tudi zdaj,

ko ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa lahko vadimo na prostem, se telovadbe po spletu udeležujejo vsi, ki zaradi morebitnih karanten ali okrevanja ne morejo med ljudi.

1000 gibov je vsekakor zelo dobrodošla vadba, saj pri vsakdanjih opravilih izvajamo ponavljajoče se gibe in smo pogosto v slabi drži, to pa vodi do obrabe sklepov, poškodb, bolečin, oteklin, limfnih zastojev in celo bolezni notranjih organov. Ustrezna in redna fizična aktivnost je zato izjemnega pomena. Z njo pospešujemo prekrvitev in izboljšujemo

telesne sposobnosti, gibanje pa ima tudi ključen vpliv na naše psihične sposobnosti in počutje. Jutranja srečanja marsikateremu starejšemu vadečemu vračajo voljo do življenja. »To je zelo pomemben dejavnik pri naši telovadbi, kar nam potrjujejo tudi ankete, s katerimi dobimo vpogled v dosedanje delovanje društva in morebitne predloge za nove smernice. Kar 60 odstotkov udeležencev vadbe je ravno druženje navedlo kot razlog za priključitev k skupinski telovadbi. Večina skupin gre po tem namreč še na kavo ali čaj, kadar to dopuščajo razmere,« pojasnjuje Neda Galijaš.

Telovadba 1000 gibov, ki jo organizira Društvo Šola zdravja, je brezplačna. V Ljubljani vsako jutro z izjemo nedelj ob pol osmih vadi 27 skupin. Sebi najbližjo lahko poiščete na spletni strani **solazdravja.com**, kjer lahko vadbo spremljate tudi prek aplikacije Zoom.

Če v vaši okolici ni nobene skupine, jo lahko organizirate sami. Obrnite se na Društvo Šola zdravja na telefonski številki 059/932 066 ali na e-naslovu **info@solazdravja.org** in z veseljem vam bodo pomagali.

Da so učinki skupinskega jutranjega razgibavanja v naravi zares pozitivni za vsakdan sodelujočih, potrjujejo tudi zgodbe članov. Zelo radi iskreno povedo, da so zaradi telovadbe izboljšali gibljivost, koordinacijo gibov in ravnotežje ter navsezadnje ritem življenja. Počutijo se bolj sproščene, bolje spijo, lažje dihaajo, ne počutijo se več osamljene in so manj depresivni. Razlogov za vztrajanje pri zdravi jutranji rutini je torej več kot dovolj. Nastavite si budilko in tudi vi začnite dan z gibanjem, svežim zrakom, dobro družbo in obilico pozitivne energije.

Z metlami do cilja

MIHA ŠTAMCAR

»Curlinga v Ljubljani ne igra prav veliko ljudi, smo pa zato toliko bolj povezani med sabo. Zagotovo je prav dobra družba eden od razlogov, da se ukvarjam z njim,« je na vprašanje, zakaj se je zaljubil v ta nenavadni šport, odgovoril Jošt Lajovec, slovenski reprezentant v curlingu.

Vanj se je pred 12 leti, ko je gledal olimpijske igre v Vancouvru, zaljubil tudi Marko Šinkovec. S prijateljem Gregorjem Riglerjem in ekipo entuziastov je ustanovil Curling klub Ljubljana, katerega predsednik je še danes. Že po mesecu dni je bila Slovenija sprejeta v Svetovno curling zvezo (WCF), nato pa še v Olimpijski komite Slovenije in Evropsko curling zvezo.

Curling, ki izvira iz srednjeveške Škotske, je igra na ledu, v kateri se pomerita dve ekipi s po štirimi tekmovalci. Izmenjaje mečeta tako imenovane kamne, ki jih morata čim bolj približati tarči, obenem pa izbijata nasprotnikove. Tarča oziroma »tee« se nahaja v območju, imenovanem »hiša«, kjer med igro stojita vodji ekip in določata taktiko metanja. Eden od igralcev meče kamen, druga dva iz njegove ekipe pa pred kamnom pometata, s čimer mu določata smer in hitrost. Ko vsaka ekipa izvede po osem metov, se določijo točke glede na število kamnov, ki so se najbolj približali »teeju«. Ekipa, ki zbere največ točk, je zmagovalka. Nenapisano pravilo curlinga pa pravi, da zmagovalna ekipa poraženi plača pijačo.

Curling lahko igra kdor koli, ne glede na predhodne izkušnje s športom. »Za rekreativno igranje ne potrebujete ničesar. Kamni, metle in čevlji so že v dvorani. Nima smisla kupovati opreme, če želite curling le preizkusiti ali ga igrati enkrat tedensko,« svetuje Lajovec, ki je lani s slovensko reprezentanco na evropskem prvenstvu v Lillehammerju na Norveškem osvojil 14. mesto. »Boljša so bila dekleta, ki so osvojila sedmo mesto. Glede na pogoje, ki jih imamo, je to odličen rezultat. Če bi imeli svojo dvorano, v kateri bi lahko trenirali dvakrat ali trikrat tedensko, bi se lahko pogovarjali tudi o preboju v skupino A,« nam je zaupal.

V ledeni dvorani v Zalogu trenutno delujejo štirje curling klubi – Ljubljana, Zalog, Olimpija in Emona. Tekmeci na ledeni ploskvi si med seboj radi pomagajo, vsi pa bi bili zelo veseli najmlajših igralcev, ki bi okrepili njihove vrste.

V Dvorani Zalog na Hladilniški poti 36 si rekreativci lahko vsak ponedeljek po 19. uri sposodite opremo in se pod vodstvom izkušenih igralcev preizkusite v curlingu. Termin si rezervirajte na e-naslovu curling.ljubljana@gmail.com.

Če želite h curlingu vpisati otroke, pišite na e-naslov curlingklubemona@gmail.com.

DVORANA ZALOG

LPP 11, 20 – postajališče Petrol
LPP 26 – postajališče Vevče

Po razglednem balkonu Ljubljane

»A ste vi tam sploh še v MOL?« so me v času koronskega zaprtja občin spraševali prijatelji, iščoč neodkrite koticke za izlete po črki odlokov. Vedeli so, da smo doma le deset minut vzhodno od izvoza za Sostro, pa tudi to, da jo z mladežjo redno mahnemo na kak hrib v okolici ter da se izbor vrhov kar ne neha, in to v Ljubljani!

ANJA LESKOVAR

Nekoč neobljudene poti okoli našega doma so se med epidemijo dobro utrdile. Pa ne samo zaradi mladine, ki je bila motivirana bolj s sladkorjem na vrhu kot z lepoto poti, in nas, domorodnih pohodnikov. Ne, kar naenkrat so bila družbena omrežja Ljubljančanov polna slik z vrhov, ki smo jih do tedaj poznali le domačini. S pločevino zapolnjena izhodišča pa so tudi kazala, da vzhodni del Ljubljane

med koronaomejitvami doživlja pohodniško renesanso.

Prav v tem času je začel Jože Drab, planinski vodnik in učitelj v OŠ Sostro, raziskovati »naše« vrhove. Nekaj jih je seveda že obvladal, ne pa vseh 85, kolikor jih je znotraj meja MOL v tem delu Posavskega hribovja. Odločil se je, da jih bo kar 33 s pomočjo kolegice Urše Lužar povezal v Merjaščevo pot.

Že povsem na začetku poti, ko še osvajate nežne obline Sostra in ko je še mogoče slišati šum avtoceste, lahko vidite razrite travnike, prvi dokaz, da je ime poti nadvse primerno. Ko se ljudje pospravimo za zapeček, se v primestni divjini začne divjanje merjascev. Veliko njihovih sledi boste odkrili na teh poteh, a boste morali imeti izjemno srečo, da boste to plašno žival tudi uzrli.

Po zloženem začetku sledi serija 600-metrskih vrhov. Pod vrhom Molnika vas bo presenetila samopostrežna »gostilna« na prostem (ne pozabite na prispevek), pod Debnim vrhom umirjen ribnik. Tudi na »Pugled gori, kjer so hudi boji«, je v nasprotju s partizanskimi časi vse mirno, so pa poti nanjo lahko kar divje, že skoraj primerne za priprave na Himalajo.

No, za planince iz osnovne šole tudi strmine niso problem. Ni čudno, da je ideja o poti zrasla prav na dvorišču OŠ Sostro. Ravnateljica Mojca Pajnič Kirn je zamisel takoj podprla, tudi zato, ker je šolski gorniški krožek neverjetno obiskan. »Ob rednih izletih zapolnimo najmanj en avto-bus, nemalokrat dva, na izlete se prijavi tudi 80

in več otrok,« ponosno pove vodja krožka Jože Drab. Vsak deseti šolar, torej, gre prostovoljno in brez nerganja v hrib! Merjaščevo pot ima tako zagotovljeno prihodnost med mladimi, čeprav tudi starejši načrtujejo maratonske izzive premagovanja cele poti v enem dnevu.

Ta pač ni od muh, ni le po ravnem. Stalno gre gori, doli in naprej, nikoli pa ne nazaj. Vsaj ne po isti stezi, saj je bližnjic, daljšnic in poševnic na pretek. No, ali pa ni nobene. Na nekatere vrhove poti ni, je pa avantura zagotovljena. A na večino vrhov, kot so priljubljeni Janški in Javorski vrh pa Prežganjski hrib in Kržareja, vodi toliko povečini nemarkiranih poti, da se je izziv vrniti natančno na izhodišče.

Vrhove se tako, glede na okus, spleča raziskovati v celem kosu (za ironmane), po večjih odrezkih (štiri do pet etap za celodnevne izletnike) ali po obvladljivih grizljajih (tudi za nedeljske izletnike).

Kjer koli začnete in končate, se vmes zgodi veliko. Videli boste obsežne travnike pri Pancah, pogledi se bodo odpirali na vse strani neba, stolpa na Debnem vrhu in z Žagarskega vrha pa še kje vmes prav do Triglava. Smeri lahko prilagodite sebi, pa četudi s postanki med borovnicami, ki jih lahko ob skoraj vseh poteh zobate še globoko v julij. Se pa na Merjaščevo poti zgodi še ena čarovnija: sončnih vzhodov in zahodov, kot jih boste videli tu, ter miru, ki ga boste doživeli na tem razkošnem balkonu Ljubljane, tako blizu svojega doma zlepa ne boste našli.

5

Jože Drab je skupaj s kolegico Uršo Lužar in učenci OŠ Sostro na 33 vrhovih v okolici OŠ Sostro in njenih podružnic postavil table, ki označujejo najvišje točke vrhov ter njihovo nadmorsko višino. Celotna Merjaščevo pot je dolga blizu 80 kilometrov in na njej premagate za Triglav in četrto višinskih metrov (okoli 3700 metrov), lotevate pa se je lahko v celoti, po etapah ali vrh za vrh. Vsak podvig si lahko zabeležite v knjižico, v kateri je tudi zemljevid poti z opisi. Dobite jo v OŠ Sostro (in hvaležni bodo za pet evrov prispevka za šolski gorniški krožek). Več o poti preberite na spletni strani pd-ljmatica.si/merjasceva-pot.

1 Merjaščevo poti bi lahko rekli tudi Svetovidova pot. Kot je ta slovanski bog gledal v vse smeri sveta, tako ima tukaj tudi popotnik na dlani skoraj celotno Slovenijo.

2 Če boste Merjaščevo pot premagovali po načrtani smeri, boste ribnik pod Debnim vrhom zaobšli. A se posebno v poletni vročini spleča narediti obvoz.

3 Sonce se v krajih ob Merjaščevo poti radodarno razdaja tudi takrat, ko je v dolini trdovratna megla.

4 Urejenih postajališč na Merjaščevo poti resda ni veliko, a je prav zaradi neobljudenosti tako simpatična. Je pa zato kočna na Žagarskem vrhu toliko bolj dobrodošla.

5 Če ste po hribih vzhodne Ljubljane hodili nekoč, bržkone niste vedno vedeli, ali ste prispeli do pravega vrha ali ne. Z novimi tablam, ki označujejo Merjaščevo pot, dileme ni več.

Odkar so priznane blagovne znamke hitre in poceni mode na voljo tudi pri nas, smo postali enaki drugim mestom po svetu. Všeč so nam enake stvari, hodimo v enake trgovine in nosimo enake obleke kot vsi ostali. Oblečila, ki jih kupujemo po trenutnem navdihu, prav tako hitro tudi zavržemo. Včasih že zaradi manjkajočega gumba. Poleg izvirnosti in domišljije s tem počasi izgubljam tudi šivilje in krojače, katerih poklic je bil še pred nekaj desetletji zelo cenjen, danes pa pri njem vztrajajo le še tisti, ki ga imajo res radi. Obiskali smo štiri ljubljanske šivalnice in popravljavnice, ki skrbijo, da ste vedno videti kot iz škatlice.

V Dravljah na Pržanjski ulici 13 nasproti velikega fitness centra stoji hišica, v kateri domuje šivalnica Nitka. Vsak delovnik jo zjutraj odklene, zvečer pa zaklene Marko Pačarič. Prijazen krojač, ki mu je korona odvzela popravila maturantskih oblek za vso družino. Zdaj je obsojen na menjava zadrge, ob smučarski sezoni predvsem na kombinezonih ter tehnološko dovršenih bundah in hlačah za športne ekstremiste. Da mu ne bi bilo dolgočas, izdeluje tudi ptičja strašila, stilizirane križance med vranami in netopirji. S svojo mirno šiviljsko roko je tudi prvak v pikadu.

Šiviljstvo Tatjana na Tržaški cesti 17 je pravzaprav Tatjana Gabrovec, ki popravlja vse vrste tekstila, tudi rjuhe, prte, ponjave in pregrinjala za sedežne garniture. Izdeluje tudi otroška oblačila. Ima svojo linijo, ki jo oblikuje sama, šiva

pa tudi za znamko oblačil Inu. Najraje pa kaj popravi, predela, zakrpa in oblačilom tako podaljša življenjsko dobo.

Na Opekarski cesti 15a smo obiskali popravljavnico in šivalnico Beti, v kateri Elizabeta Smrtnik najraje sestavlja različne kose in jih reinkarnira v boljše različice. Iz majice in obleke zašije nekoliko širšo obleko, iz očetovega suknjiča naredi podaljšan brezrokavnik, iz bluze majico brez rokavov. Ima kopico zadovoljnih strank, ki pri njej naročajo tudi krojenje in šivanje oblačil. Mnogo naročil pride skupaj z razprodajami. Popravlja tudi precej novih, še nenošenih modnih kosov, ki potrebujejo rahle predelave – oženje, širjenje, daljšanje ali krajšanje.

Tisti, ki se vozite po Dunajski cesti, ste gotovo že kdaj zaznali napis »Šiviljski servis Woow«. Na številki 39 ga vodita Marija Bednar in njen kuža Tyson pasme kavalir kralja Karla. Enakomerno drdranje šiviljskih strojev ga neusmiljeno uspava. Za stranke se zato ne zmeni prav preveč, nasprotno od Marije. Ona rada poklepeta, se zavzame

za vsako popravilo, dela natančno, vestno in v dogovorjenem času. Sodeluje tudi s prodajalno visoke mode Max Mara, od koder ji vsak ponedeljek prinesejo popravila, ki so se nabrala v preteklem tednu. Z lokacijo delavnice je zelo zadovoljna, saj ji omogoča dostop do vedno novih strank. Dunajska je ena večjih vpadnic, Woow pa je na njej težko zgrešiti.

PRI ŠIVILJSKEM POKLICU VZTRAJAJO LE ŠE TISTI, KI GA IMAJO RES RADI.

Pri nitki in šivanki

MANCA KRNEL

① V svoji šivalnici Beti Elizabeta Smrtnik rada popravlja luksuzne kose garderobe, od katerih se nikakor ne moremo posloviti. Kakovostna oblačila, v katera investiramo malce več denarja, so praviloma trpežnejša. S pravilno nego jih lahko nosimo več let, zato z njimi pravzaprav prihranimo.

② Tatjana Gabrovec rada šiva otroška oblačila. V njenih rokah je oblekica iz gazastega organskega bombaža, ki jo je sešila za znamko Inu.

③ Bucike s srčki niso v Nitki samo zato, ker so maksimalno prikupne, ampak so ključno orodje za izdelavo ptičjih strašil. Markova ptičja strašila vas pred vsiljivci branijo tudi na Food Courtu v BTC-ju.

④ Marko Pačarič iz šivalnice Nitka, udobno ugnezden v svoji šiviljski delovni postaji, popravlja vse vrste oblačil in šiva po naročilu. Opaža, da prebivalci Dravelj mnogo manj hodijo ven, na koncerte, dogodke, večerje, obiske, in zato priložnostnih oblačil sploh ne nosijo več.

⑤ Marija Bednar v šivalnici Woow popravlja tudi oblačila priznanih blagovnih znamk visoke mode.

⑥ Izložbo šivalnice in popravljavnice Woow na Dunajski cesti krasi starinski šivalni stroj Singer, v delavnici pa brnijo veliko modernejši stroji.

Večni šarm gramofonskih plošč

Gramofonska igla ob dotiku vrteče se vinilne plošče nežno zaprasketa, nato pa prostor preplavi topel zvok glasbe, ki igra na povsem druge registre čustev kot digitalna ostrina formatov, ki so prišli za njo. Mar ni nenavadno, da se v času priseganja na popolnost spet vračamo k stvarem, ki nas s svojo občutljivostjo in komaj slišnimi brazgotinicami spominjajo, kako lepo je biti živ? Kljub temu, da je glasba na vinilnih ploščah z vsega sveta že v nekaj dneh lahko v naših nabiralnikih, je v Ljubljani kar nekaj trgovin, kjer lahko s prsti hitite čez velike kartonske ovitke in se prepuščate radovednosti. Obiščite jih z nami, še prej pa si izberite svojo najljubšo glasbeno spremljavo za branje.

KLEMEN UDOVČ

Vinilne gramofonske plošče so v zadnjih letih med mladimi spet izjemno priljubljene, malce starejši meščani pa se zelo dobro spominjajo svojih zbirk zvočnih pravljič in pesmic na malih ploščah, nato pa prvih glasbenih nakupov na oddelkih s ploščami in kasetami v veleblagovnicah Nama in Metalka ter knjigarnah Mladinske knjige in Državne založbe Slovenije. Prva specializirana trgovina s fonogrami se je nekje na prehodu iz sedemdesetih v osemdeseta leta prejšnjega stoletja odprla v pasaži Maximarketa. Bogato založena z repertoarjem najbolj priljubljenih Jugotonovih, ZKP RTV in Helidonovih zvezdnikov zabavne in narodnozabavne glasbe, je v velikih pokončnih predalih skrivala tudi zaklade, kar so še danes albumi

skupine Buldožer Pljuni istini u oči in Izlog jeftinih slatkiša, Cocktail Marka Breclja in Odpotovanja Tomaža Pengova. Malce kasneje se je v Galeriji ŠKUC na Starem trgu odprla trgovinica z veliko ponudbo plošč alternativnega rocka, ob kateri je srce zaigralo predvsem pankerjem, darkerjem in novovalvcem, ki so svoje zbirke pridno polnili s ploščami skupin Šarlo Akrobata, Idoli, Haustor, Azra, Električni orgazam, Borghesia, Laibach, Gastrbajtrs in Miladojka Youneed.

Kmalu po osamosvojitvi so se v kletnih prostorih hiše na križišču Resljeve in Trubarjeve ulice odprla nebesa predvsem heavymetalcem in glasbenim gurmanom, ki so vse svoje študentske prihranke puščali v blagajni »trgovine

z drugačno glasbo« Rec Rec. Sočasno so se po Ljubljani pojavile še druge butične prodajalne, kot so bile Statera, Vinilmanija in Dallas Shop. Kupce so jim kmalu začele prevzemati velike trgovske verige, ki so iz spomina izbrisale tudi stare tihotapske poti iz Münchna, Trsta in Celovca. Zasule so nas z zvočno popolnejšimi CD-ploščami, ki pa jim je manjkala najpomembnejša sestavina uživanja v glasbi – duša.

Pa se je svet nekajkrat obrnil in so se vinilne plošče v velikem slogu vrnile najprej med mlade poslušalce, ti pa so iz lukenj zbežali na plan še rahlo osivele zbiratelje, ki se nikoli niso odpovedali svojim zakladom. Leto 2021 je bilo za prodajo vinilnih nosilcev zvoka na svetovnem trgu rekordno v zadnjih 30 letih. Po poročanju združenja BPI (British Phonographic Industry) so k temu največ pripomogle skupina Abba in pevka Adele s svojima novima albumoma ter zasedba Fleetwood Mac s ponovno izdajo legendarnega albuma Rumors, ki je prvič izšel leta 1977. Vsi trije nagovarjajo odrasle poslušalce, ki jim je »retro« format gramofonskih plošč bliže kot CD.

Tudi domači glasbeni izvajalci niso nič v zaostanku za svojimi kolegi iz tujine. Siddharta je na vinilu izdala svoj albuma Nomadi in Infra & Ultra ter leta 2020 še ponatis albuma ID. Na gramofonu si lahko zavrtite tudi Wolkenfabrik in Plato skupine Koala Voice, Rudija Bučarja, Noctiferio, Mi2 in čisto svež dvojni album Akustika bežigrajskih rockerjev Big Foot Mama. V obliki povsem novih gramofonskih plošč lahko kupite tudi ponatise albumov, ki niso le pomembni mejniki slovenske popularne glasbe, ampak tudi iskricе upora in družbenih sprememb. To so denimo legendarni Dolgacajt moških Pankrtov, Otroci socializma na rdečem vinilu ter Bogovi in ovce skupine Martin Krpan.

Matevž Šalehar – Hamo je z zasedbo Tribute 2 Love na vinilu izdal že tri albume, četrtega pa bo 22. februarja predstavil na razprodanem koncertu v Kinu Šiška. Vse plošče so imele omejeno naklado, ki navadno zelo hitro poide. Prve so natisnili v 100 izvodih, ki so pravi zbirateljski zakladi, saj so jih prodali že na predstavitvenem koncertu. Vsaka naslovnica je bila ročno narisana. Hamo, ki si z drugimi člani skupine po koncertih z veseljem vzame čas za podpisovanje albumov, nam je na vprašanje, zakaj svojo glasbo izdajajo tudi v tem formatu, odgovoril: »Če album najprej izdamo na vinilu, je manj možnosti, da se bo pojavil na spletnih pirateskih portalih. Poleg tega imajo večjo zbirateljsko

vrednost, kar nam z nakupi vedno znova potrjujejo tudi naši poslušalci.«

Poleg koncertnih prizorišč, kjer gredo albumi, majice in drugi simboli pripadnosti nastopajočim glasbenikom za med, lahko v Ljubljani svojo zbirko vinilnih plošč dopolnite v nekaterih večjih prodajalnah trgovskih verig Big Bang in Müller. Tam so na voljo predvsem popularni albumi z najvišjih mest glasbenih lestvic. Lovci na starejše legendarne albume se ob nedeljah zbujaajo zgodaj, da bi prvi prišli na sejem starin ob Ljubljani (ki ga je začasno odgnala epidemija koronavirusa). Med porcelanskimi figuricami, čajniki in vojaškimi odlikovanji iz minulih vojn se skrivajo stari jazzovski albumi Milesa Davisa, The Beatles v vseh svojih inkarnacijah, Ideje izpod odeje Andreja Šifre-rja, »diamantne ploče« Oliverja Dragojevića in veliko Pink Floydov. Zbiratelji z vsih vetrov se nekajkrat letno srečajo tudi na izjemno priljubljenem sejmu gramofonskih plošč v Biljardni hiši za Bežigradom, podobne sejme pa občasno organizirajo tudi na Metelkovi in v nekaterih ljubljanskih knjižnicah.

Čeprav imajo ljubitelji gramofonskih plošč v spletnih trgovinah praktično neomejen dostop do glasbe z vsega sveta, nič ne prekaša klepeta s sorodno dušo, ki razume njihovo strast. V Ljubljani imamo glede na njeno velikost kar nekaj odlično založenih trgovin, med katerimi so nekatere celo žanrsko profilirane. Ena od teh je

Sejem gramofonskih plošč

Biljardna hiša na Parmovi ulici 25 se bo 26. in 27. marca spremenila v meko strastnih ljubiteljev dobre glasbe, saj bo ponovno gostila sejem gramofonskih plošč, ki ga v sodelovanju z zagrebško prodajalno Woodstock Shop Zagreb (woodstock-trgovina.hr) organizira dvakrat do trikrat na leto. Sem romajo kupci in prodajalci iz Italije, Avstrije, Nemčije, Hrvaške in Srbije ter v iskanju svetega grala ves dan pridno brskajo po neskončnih vrstah škatel z vinilnimi ploščami. Glavni pobudnik in organizator sejma Darko Mikulec nam je namignil, da so v vsej raznoliki ponudbi vsakič najbolj iskani albumi jugoslovanske rock glasbe. Če imate katerega od teh zakladov v svoji domači zbirki, boste na sejmu še posebej zaželeni.

BigNose na Kolodvorski ulici 9, ki ni le klasična prodajalna, ampak tudi kulturna infotočka, kjer lahko prelistate revije, debatirate na delavnicah in okroglih mizah, srečate domače glasbenike in poslušate plošče najrazličnejših žanrov, med katerimi je sicer poudarek na hip-hopu. Če imate v svoji zbirki kakšen zanimiv album, ga bodo tudi odkupili. V njihovi ponudbi boste našli še trendovska oblačila, deske za rolanje in barvne spreje za grafitarje. Prodajalno so odprli tik pred uveljavitvijo najstrožjih ukrepov za zajezitev epidemije koronavirusa, zato so se morali hitro prilagoditi novim okoliščinam. »Tudi mi smo odprli spletno trgovino, je pa vedno bolj zanimivo kupovati v pravi trgovini. Ko prideš domov in ploščo položiš na gramofon, se spomniš, kje in kdaj si jo kupil in s kom si se o njej pogovarjal. Taka plošča ima zgodbo, ki je pošiljka po pošti žal nima,« meni solastnik prodajalne Luka Jeločnik, ki na hip-hop sceni slovi kot DJ Kpow.

Trubarjeva cesta, ki ji lahko rečemo kar ljubljanski SoHo, se ponaša z dvema prodajalnama, ki sta pri avdiofilskem delu ljubiteljev gramofonskih plošč posebej priljubljeni. Prva je Record.slo na Trubarjevi cesti 55, ki jo radi obiskujejo stari rockerji z rahlim nagibom proti soulu in jazzu, ne sramujejo pa se niti starih dalmatinskih šlagerjev. Plošče pri njih tudi odkupujejo, vrednotijo pa jih po precej zapleteni razpredelnici,

v kateri so natančno opisane vse možne stopnje ohranjenosti ovitkov in nosilcev zvoka. Če albuma, ki si ga na moč želite, ni v njihovi ponudbi, se bodo ponudili, da vam ga pomagajo najti.

Malce niže po Trubarjevi cesti je na številki 40 že vrsto let dom Jazz & Blues ploščarne, ki je raj za poslušalce teh dveh žanrov in še kakšnega povrh. Vodi jo Matej Gerželj, glasbena enciklopedija na dveh nogah, s katerim se kupci med brskanjem po ponudbi, ki se je ne bi sramovala niti kakšna večja ameriška bluesovska metropola, radi spustijo v dolge debate.

Od Trubarjeve ceste je le kratek sprehod do Gallusovega nabrežja 13, kjer tabla nad vhodom vabi v rock'n'roll ploščarno SpinVinyl. Tudi tu gramofonske plošče odkupujejo in prodajajo naprej novim posvojiteljem. Lastnik Dejan Korošec že 17 let zelo dobro skrbi za svojo zalogo, zato prodajalna uživa ugled med domačimi ljubitelji mehkega zvoka, navdušuje pa tudi turiste z vsega sveta, ki vanjo zaidejo med svojimi pohajkovanji po stari Ljubljani. »Pri nas kupujejo ljudje, ki glasbo radi primejo, povrhajo in občutijo. To je posebna vrsta ljubezni,« s toplino, ki se je je navzel od zvoka gramofona, pove Korošec.

Bolj se ne bi mogli strinjati. Poslušanje vinilnih plošč ni le stisk gumba na digitalnem predvajalniku. Je procedura. Vsa magija se začne že ob urah in urah brskanja po prodajalnah

plošč. Doživetje, ki ga generacija iTunesa in Spotifyja nikoli ne bo razumela. Nadaljuje se doma ob urejanju svoje zbirke, vrhunec pa je, ko se igla na ročici gramofona dotakne plošče. Poslušanje vinilnih plošč od poslušalca zahteva zbranost. Še celo procedura obračanja plošče ima svoj pomen. V debatah o glasbi ima stavek »To imam pa na vinilki!« neverjetno super moč.

Gramofonska plošča namreč ni le glasba. Je cel paket umetnosti. Glasbene in likovne. Naslovnice albumov so lahko umetnine, ki bi jih človek razobesil po stenah stanovanja. So pa tudi investicija. Najti rariteto je lahko veliko odkritje, za katerega se boste prerivali z drugimi zbiratelji. Zato si vzemite čas in pobrskajte najprej po zbirkah svoji staršev ali starih staršev, nato se odpravite še na lov po ljubljanskih trgovinah. Samo pazite, da vas strast ne premami. Ta hobi je resna stvar.

Zimske počitnice preživljamo skupaj (od 21. do 25. februarja)

LJUBLJANSKI GRAD

NNa počitniških delavnicah bodo učenci prve triade osnovne šole skozi zabavne naloge spoznavali zgodovino gradu in mesta pod njim od pradavnine do danes. Cena vstopnice za posamezen dan je 7 evrov, za celotedenski paket pa 31 evrov. Več informacij o prodaji vstopnic in programu delavnic najdete na spletni strani ljubljangigrad.si.

MALA ULICA

Počitniško varstvo poteka na dveh lokacijah, v Mali ulici na Prečni ulici 7 in v Zavetišču Ljubljana za zapuščene živali na Gmajnicah 30. Oba programa sta namenjena otrokom med 1. in 5. razredom, ki radi raziskujejo mesto ali skrbijo za živali. Cena tedenskega varstva za udeležence s stalnim bivališčem v MOL je 80 evrov, dnevnega varstva pa 18 evrov. Več informacij o programih in obrazce za prijavo najdete na spletni strani malaulica.si.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

Po sobanah Mestnega muzeja na Gosposki 15 bodo mlade zvedave glave spoznavale skrivnosti koliščarjev, dobrote starorimske kuhinje, znane zgodovinske osebnosti in pustne običaje. Počitniško varstvo je namenjeno otrokom, starejšim od 8 let. Cena tedenskega varstva je 40 evrov, dnevnega pa 9 evrov. Otroci bodo dobili prigrizek in sok. Več informacij o programu najdete na spletni strani mgml.si, rezervacije pa sprejemajo na e-naslovu prijava@mgml.si.

MLADI ZMAJI

V mladinskih centrih Mladi zmaji se bodo ves počitniški teden družili ob pripravah na pust, ustvarjalnih delavnicah in različnih pustolovščinah. 23. februarja se bodo odpravili tudi na izlet v Škocjanske jame in Piran, kjer nameravajo uživati v raziskovanju uličic in martinčkanju na plaži. Programi mladinskih centrov Mladi zmaji bodo objavljeni na spletni strani mladizmaji.si, več informacij pa lahko pridobite tudi na e-naslovu pocitnice@mladizmaji.si.

PIONIRSKI DOM

Osnovnošolce, ki radi rišejo in ustvarjajo, Pionirski dom vabi na brezplačne likovne delavnice. Potekale bodo v prostorih na Komenskega ulici 9 vsak počitniški dan med 10. in 12. uro. Učili se bodo tehniki grafike, kiparstva, tuša, tempere, oglja in kolaža. Več informacij o programu delavnic najdete na spletni strani pionirski-dom.si.

ZOO LJUBLJANA

V Živalskem vrtu bo organizirano počitniško varstvo s strokovnim vodenjem, srečanji z živalmi, hranjenjem živali in ustvarjalnimi delavnicami. Otroci bodo dobili tudi tople obroke, sveže sadje in pijačo. Cena dnevnega varstva je 32,5 evra, za otroke z letno vstopnico pa 26 evrov. Več informacij o programu in obrazce za rezervacijo termina najdete na spletni strani zoo.si.

ŠPORT LJUBLJANA

Šolarji so vse počitniške dni med 11. in 12. uro dobrodošli na drsališču Dvorane Zalog, med 12.30 in 14. uro (v četrtek tudi med 19. in 20. uro) pa tudi na veliki ledeni ploskvi Hale Tivoli. Cena drsanja je 3 evre, izposoja drsalk ali pingvina pa 4 evre. V Mladinskem golf centru Stanežiče pa jih bodo naučili teči na smučeh. Program financira MOL, zato je brezplačen, kriti je treba le strošek uporabe proge za tek na smučeh, ki znaša 3 evre na dan. Prijave sprejemajo do 17. februarja na e-naslovu kordis.katja@gmail.com. Več informacij o športnih počitnicah najdete na spletni strani sport-ljubljana.si.

ŠEST GLEDALIŠČ NA FESTIVALU RUTA GRUPA TRIGLAV 2022

Mestno gledališče Ljubljansko bo med 9. in 14. februarjem gostilo pet gledališč, ki so se poleg MGL oktobra 2019 zavezala k tesnejšemu sodelovanju in oblikovanju zveze gledališč z območja nekdanje Jugoslavije, to so Beogradsko dramsko pozorišče, Dramski teatar Skopje, Kamerni teatar 55 iz Sarajeva, Gradsko pozorišče Podgorica iz Črne gore in Kazališče Ulysses iz Zagreba. V sklopu festivala Ruta Grupa Triglav si boste lahko ogledali kar devet odličnih predstav, odprla pa ga bo premiera drame Usedline avtorice Katarine Morano in režiserja Žige Divjaka, priznanih slovenskih gledaliških ustvarjalcev, ki sta za svoja dela prejela številne nagrade doma in v tujini. Častni pokrovitelj festivala Ruta je župan Zoran Janković. Spored gledališkega festivala Ruta Grupa Triglav si lahko ogledate na spletni strani mgl.si, kjer lahko kupite tudi vstopnice za predstave.

V MESTNI HIŠI O KROŽNEM GOSPODARSTVU

V MOL sistematično in celostno spodbujajo krožno gospodarstvo, s katerim želijo zmanjšati izpuste toplogrednih plinov in onesnaženost našega planeta. Ta pobuda pa lahko zaživi le s sodelovanjem in povezovanjem prebivalcev, gospodarstva, nevladnih organizacij ter raziskovalnih, izobraževalnih in vladnih institucij. Na razstavi Ljubljana na poti v krožno gospodarstvo, ki si jo lahko do 3. marca ogledate v Zgodovinskem atriju Mestne hiše, MOL predstavlja cilje prehoda v krožno gospodarstvo za obdobje med letoma 2021 in 2027, 10 načel krožnega gospodarstva in projekt PSLifestyle pod okriljem Evropske unije.

Mesto bere o Ljubljani

Mestna knjižnica Ljubljana je svoje člane povabila k sodelovanju v novi sezoni bralnega izziva Mesto bere. Rdeča nit bralnega seznama 30 knjig uveljavljenih sodobnih slovenskih avtoric in avtorjev je Ljubljana, vsa dela pa raziskujejo aktualne družbene razmere in intimne probleme našega časa. Vzemite si torej nekaj časa za zanimive zgodbe in do 3. maja preberite vsaj pet knjig s seznama, ki ga najdete na spletni strani mklj.si. Med vsemi sodelujočimi v letošnji sezoni Mesto bere bo žreb nekomu naklonil vikend paket v Bohinju, kjer bo na pretek časa za branje.

Skrivno društvo KRVZ išče zmaja

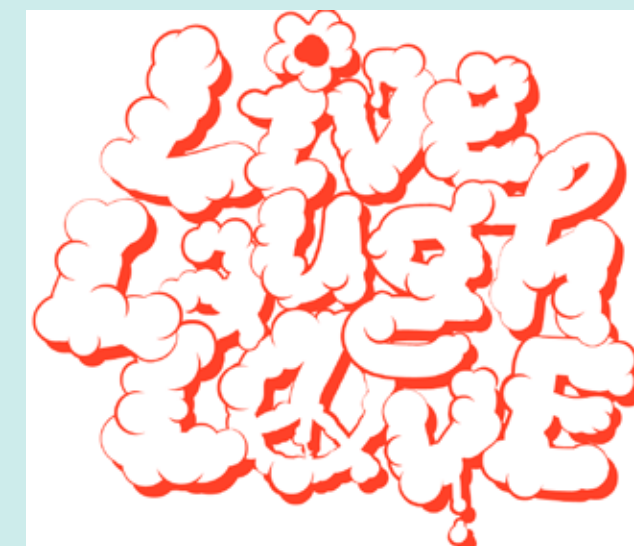
Nekega večera Črt na nebu nad Ljubljano zagleda skrivnostno senco, ki bi lahko bila zmaj. Z dvojčkoma Kajem in Izo ter najboljšim prijateljem Vidom se poda na pustolovščino po mestnih ulicah, kamor jih vodi skrivnosten zemljevid. Mladinski roman Simone Semenič, ki je navdušil številne mlade bralce, bo 22. februarja krstno uprizorjen tudi na odskih deskah Lutkovnega gledališča Ljubljana. Pod taktirko priznanega gledališkega režiserja Mareta Bulca bodo v predstavi nastopili Ajda Toman, Alenka Tetičkovič, Jernej Kuntner, Nina Ivanič, Lovro Finžgar, Matej Zemljič in drugi člani igralskega ansambla LGL, ki se že veselijo mladih in zvedavih gledalcev. Vstopnice za ogled predstave lahko kupite na spletni strani lgl.si.

Turisti v domačem mestu

21. februarja svoj mednarodni dan zaznamujejo turistični vodniki. Ker je najlepše praznovati v dobri družbi, boste lahko za nekaj časa postali turisti v lastnem mestu in podrobneje spoznali njegove lepote, ki jih v vsakdanjem vrvežu morda spregledate. Prepustite se turističnim vodnikom, ki vas bodo brezplačno vodili po Ljubljani in okolici ter vam iz svoje bogate zakladnice znanja natresli obilico zanimivih zgodb o hišah, prebivalcih in navadah našega mesta. Vse informacije o ogledih in dogodkih med 19. in 21. februarjem najdete na spletni strani slovenija-vodniki.si.

Live, Laugh, Love z mladimi umetniki

Živi, smeji se, ljubi je parola družbe pozitivnega mišljenja, ki vsako kritiko zavrača kot napad na človekovo pravico do mirnega obstoja. Pravzaprav pa je metanje peska v oči, pasivno-agresivna oblika cenzure in novi konservativizem. Slogan Live, Laugh, Love nas v različnih oblikah spremlja na skodelicah za kavo, majicah in družbenih omrežjih, interpretiran pa je tudi v delih desetih avtorjev milenijske generacije, ki bi radi preprosto živeli, se smejali in ljubili, pa se, soočeni z grožnjo in absurdnostjo realnosti, vsak na svoj način spopadajo s stanjem, ki jim ne dopušča blažene nevednosti. Dela Dana Adlešiča, Sare Bezovšek, Lee Culetto, Olje Grubič, Emila Kozoleta, Tamare Lašič Jurković, Danila Milovanoviča, Ize Pavlina, Iris Pokovec in Dorotee Škrabo – Skrabzi si lahko do 20. februarja ogledate v Galeriji Kresija na Stritarjevi ulici 6.

29. seja Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

Svetnice in svetniki so kot po navadi postavili več vprašanj in dali več pobud, na nekatere so že dobili tudi odgovore oddelkov MOL. Potrdili so poslovna načrta javnih podjetij ŽALE in Ljubljanska parkirišča in tržnice za letošnje leto, sprejeli pa so tudi predlog strateškega dokumenta Krožni potenciali Ljubljane 2021–2027, s pogledom Ljubljana, krožno mesto 2045.

UREDNIŠTVO

Predstavitev predloga strateškega dokumenta Krožni potenciali Ljubljane 2021–2027, s pogledom Ljubljana, krožno mesto 2045
Strateški dokument, ki ga je predstavila Nataša Jazbinšek Seršen, vodja Oddelka za varstvo okolja MOL, je prvi dokument MOL, ki pojasnjuje načela krožnega gospodarstva in krožnega mesta. Ampak kot je poudarila, »ne glede na to, da je to prva strategija, je Ljubljana na tem področju vseskozi aktivna in tudi na mednarodni ravni prepoznana kot napredno, krožno mesto«. Strategija se osredotoča na štiri prednostna področja, ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo: krožne rešitve za zmanjšanje uporabe plastične embalaže in plastičnih izdelkov, preprečevanje nastajanja zavržene hrane, zmanjšanje količin odpadnega tekstila ter povečevanje souporabe in ponovne uporabe električne in elektronske opreme.

Razprava o predlogu Poslovnega načrta družbe ŽALE za leto 2022
Direktor Javnega podjetja ŽALE mag. Robert Martinčič je predstavil poslovni načrt družbe za leto, ko načrtujejo slabih 84.000 evrov čistega dobička. Lani so po prvih ocenah ustvarili dobrih 195.000 evrov čistega dobička. Pričakovani upad dobička utemeljujejo s povečanjem nekaterih odhodkov, kot so nabavna vrednost prodanega blaga, stroški materiala in stroški dela. »Najpomembnejši cilji pa so zanesljivo in kakovostno izvajanje storitev, zagotavljanje

enakega stanja na vseh pokopališčih ne glede na velikost ali oddaljenost posameznega pokopališča, pa nudenje koncepta vse na enem mestu, ki uporabnikom prihrani nepotrebne poti in čas. Najpomembnejše investicije so obnova desnega objekta Plečnikovih propilej, končanje četrte faze, to je zadnja faza obnove mrliških vežic na Plečnikovih Žalah, sanacija strehe nad poslovilno dvorano na Kerševanovih Žalah ter zamenjava upepeljevalne peči številka 2, obnova in generalni remont oziroma nadomestilo stroja za izkop jam,« je še povedal. Župan Zoran Janković pa je omenil, da je MOL v zadnjem desetletju v pokopališča vložila 20 milijonov evrov. Dodatnih pet milijonov evrov bo namenila za dokončanje Novih Žal, kjer bo cesta med starim in novim pokopališčem le še pešpot z avtobusno linijo, prav tako že poteka prenova pokopališča na Viču, v načrtu pa so še ureditve v Šentvidu, Stožicah in Štepanjskem naselju. Več mestnih svetnikov iz različnih svetniških skupin je izrazilo pohvalo za odlično delo in dober odnos tega podjetja do strank.

Razprava o predlogu Poslovnega načrta družbe Ljubljanska parkirišča in tržnice za leto 2022
Kot je povedal direktor Javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice mag. Andrej Orač, letos pričakujejo nekoliko boljše poslovne rezultate kot v minulih dveh letih, ko so bili prihodki manjši predvsem zaradi epidemije in z njo povezanih ukrepov. Letos pričakujejo dobrih 378.000 evrov dobička. Mestni svetniki so soglašali, da se smejo Ljubljanska parkirišča in tržnice kratkoročno zadolžiti za največ 1,5 milijona evrov. »Kredit bomo črpali le, če bo to nujno potrebno,« je dejal Orač in pojasnil, da so lani kratkoročno posojilo črpali le trikrat, da je podjetje lahko tekoče poslovalo.

Cene ogrevanja v MOL
Na svetniški klub SDS se je obrnilo več občanov Ljubljane, ogorčenih nad drastičnim, 40– do 70-odstotnim dvigom cen ogrevanja v mestu. **Igor Horvat (SDS)** je zato župana Zorana Jankovića zaprosil za pojasnila. Ta je poudaril, da so se vsote na položnicah za ogrevanje povišale za 20 odstotkov in da do konca te ogrevalne sezone ne bo več podražitev. Poleg tega je povedal, da bo imela Energetika Ljubljana v letu 2021 šest milijonov evrov izgube. Kot je pojasnil, ima ta družba za vire, kjer je to mogoče, sklenjene dolgoročne pogodbe za nakup, vendar pa se je zemeljski plin podražil za 900 odstotkov. Ob

tem je dodal, da je ogrevanje v Ljubljani še vedno med cenejšimi.

Pobuda za izdajanje vavčerjev oziroma bonov za športne dejavnosti za mlade
Maša Kociper (Svetniški klub samostojnih svetnikov) je dala pobudo za izdajanje vavčerjev oziroma bonov za športne dejavnosti za mlade. Marko Kolenc, vodja Oddelka za šport MOL, ji je med drugim razložil, da MOL v okviru pomoči športnim društvom največ sredstev nameni ravno programom športa za otroke in mlade. V programe športa je bilo lani v več kot 1200 vadbениh skupinah vključenih več kot 22.000 otrok in mladih. Skupaj je MOL za izvedbo programov športa za otroke in mlade v letu 2021 namenila vel kot 7,5 milijona evrov proračunskih sredstev. Sofinanciranje programov športa na državni ravni in v lokalni skupnosti zelo podrobno določa Zakon o športu. Zato ni podlage za uvedbo vavčerjev oziroma bonov za športne dejavnosti mladih po vzoru turističnih bonov, ki jih izdaja država.

Vrtec ob Črnuškem bajerju
Jožef Horvat (NSi) je vprašal, kako bo MOL zaščitila svoje interese ob izdanem gradbenem dovoljenju in sedanji gradnji na lokaciji ob Črnuškem bajerju in ali bodo v sklopu večstanovanjske gradnje zgrajeni vsaj trije oddelki vrtca. Marija Fabčič, vodja Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje MOL, je povedala, da je v OPPN res predviden vrtec celo s šestimi oddelki, vendar je z odloki predvideno, da so vrtci lahko tudi manjši, če ni potreb. OPPN sicer ne predpisuje gradnje javnega vrtca. V MOL že sedem let že na pomlad vpišejo vse prijavljene otroke, javni vrtci izkazujejo prosta mesta; od 49 otrok na čakalnem seznamu jih je samo šest iz MOL, pa še ti čakajo na točno določen vrtec; v Črnučah pa ni nobenega čakajočega.

Nova direktorica Pionirskega doma
Mestni svet je za novo direktorico Pionirskega doma soglasno imenoval Barbaro Murn Vrvišar. Viktorijo Potočnik, ki se bo upokojila, bo zamenjala s 1. marcem. Njen mandat bo trajal pet let. Murn Vrvišarjeva je komunikologinja s 17 leti delovnih izkušenj, od tega več kot 11 na vodstvenem položaju

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej Mestnega sveta MOL so objavljeni na strani Seje Mestnega sveta na **ljubljanasi**.

VigeVageKnjige

V pritličju stolpnice nasproti Kina Šiška na Runkovi ulici 2 je velika izložba s pisanimi stripi, risoromani in ilustracijami hišnih avtorjev. Zato boste to založbo in knjigarno težko zgrešili, čeprav ne gleda na Celovško cesto.

JEDRT JEŽ FURLAN

Ob vhodu v knjigarno so polne knjižne police in stena slavnih. Na njej visijo nagrada za knjigo leta 2019, ki so jo obiskovalci Slovenskega knjižnega sejma dodelili Evi Mahkovic in Evi Mlinar za fantastične Vinjete straholjubca, nagrada Charles Nodier za najboljši prevod iz francoščine v slovenščino, ki jo je leta 2020 dobila Katja Šaponjič, ter priznanje zlata hruška za strip Ana in Froga francoske avtorice Anouk Ricard. Pa podpisi avtorjev, gostujočih in domačih. V knjigarni se radi zbirajo radovedni kupci, okoliški otroci tam berejo in rišejo, prevzamete pa lahko tudi lično

zapakirano naročilo iz njihove spletne trgovine **vigevageknjige.org**. »Mama pride s sinom, starim 12 let. Midva bi novega Ariola, reče. Otrok malo gleda stran, malo mamo, malo v tla. No, jaz bi ga, potem reče mama,« o priljubljeni stripovski seriji o mlademu osliču in njegovih prijateljih pove Anja Zag Golob, glavna in odgovorna urednica založbe. VigeVageKnjige je kot založba specializirana za stripe in risoromane (kakor prevajajo »graphic novels«) za otroke, mladino, odrasle, skratka za vse generacije. Poleg izbora najodličnejših prevodnih del so tudi epicenter domače ustvarjalnosti, saj sodelujejo tudi z zanimivimi mladimi slovenskimi avtorji. Pravkar je na njihovi spletni strani objavljen že drugi razpis za slovenski risoroman, na katerega se lahko prijavite do 28. februarja. Risoromanov in stripov se še vedno drži stereotip, da morajo biti poceni in na slabem papirju. Vse, ki se s temi pomisleki oglašijo v knjigarni VigeVageKnjige, brž prepričajo njihove knjige, ki so premišljeno izbrane ter pazljivo prevedene

in lektorirane. Njihove zgodbe so velike, junaki pa zanimivi in slikoviti. Pomembna sestavina je tudi vizualna podoba, ki domišljiji daje zalet. Med 45 naslovi, ki so pri njih izšli v sedmih letih, je tudi knjiga Pepe, ki je narejena ročna. Zelo pomembno vlogo v knjižnem programu založbe ima tudi angažirana literatura, kamor lahko uvrstimo pred kratkim izdane Čarovnice Roalda Dahla v stripu ilustratorke Pénélope Bagieu, Privzete nastavitve Uga Bienvenuja in Prepovedani sad švedske striparke Liv Strömquist. Nabrite, duhovite knjige za radovedneže in vedoželjneže vseh starosti so doma v knjigarni v Šiški, ki jo vodi majhna, a izjemna ekipa ljubiteljc in ljubiteljev dobrega branja.

VIGEVAGEKNJIGE

LPP 1, 3, 5, 8, 22, 25 —postajališče Kino Šiška

BICIKELJ — Celovška cesta 111c

T.O.

N.I.

L.E.

S.T.

A.T.

I.S.

T.I.

K.A.

**Za kraticami žrtev nasilja
v intimnih partnerstvih in
družini so resnični ljudje.**

Če opazite znake nasilja, ga prijavite:

Policija 113

Brezplačna pomoč:

Društvo Ženska svetovalnica, Krizni center 031 233 211

Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja 080 11 55

Društvo za nenasilno komunikacijo 031 770 120

**DRUŠTVO
ŽENSKA
SVETOVALNICA**

**DRUŠTVO ZA
NENASILNO
KOMUNIKACIJO**
association
for nonviolent
communication

Mestna občina
Ljubljana

**FUNDACIJA ZA
FINANCIRANJE
INVALIDSKIH IN
HUMANITARNIH
ORGANIZACIJ
V REPUBLIKI
SLOVENIJI**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

